

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Eva Lachoutová

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

**Význam „Informačních center pro mládež“ ve vztahu k mimoškolním
aktivitám**

Autor: Eva Lachoutová

Vedoucí práce: Mgr. Radek Cvach

Studijní program: Sociální pedagogika, specializace Výchovná a vzdělávací praxe

Datum odevzdání: 24. 3. 2009

**UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA IN ČESKÉ BUDĚJOVICE
FACULTY OF EDUCATION**

AND

**UNIVERSITY OF ECONOMICS IN PRAGUE
FACULTY OF MANAGEMENT IN JINDŘICHUV HRADEC**

**The Significance of “Youth Information Centres” in Relation to Extra-
curricular Activities**

Author: Eva Lachoutová

Thesis Supervisor: Mgr. Radek Cvach

Study Programme: Social Pedagogic, Educational Specialization

Date of submission: 24. 3. 2009

BIBLIOGRAFICKÁ IDENTIFIKACE

Název bakalářské práce: Význam „Informačních center pro mládež“ ve vztahu k mimoškolním aktivitám

Pracoviště: Katedra pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Jméno a příjmení autora: Eva Lachoutová

Studijní obor: Sociální pedagogika

Vedoucí práce: Mgr. Radek Cvach

Rok obhajoby: 2009

Anotace

Bakalářská práce řeší problematiku zapojení „Informačních center pro mládež“ (ICM) jako specializovaných institucionálních subjektů do celého komplexu volnočasových aktivit, výchovy mimo vyučování, zájmového i neformálního vzdělávání. Zpracovává danou problematiku z celoevropského pohledu i v rámci konkrétních podmínek, které jsou aktuálně k dispozici v České republice a zejména v Jihočeském kraji. Cílem práce bylo zjistit jakou roli mají ICM ve vztahu k mimoškolním aktivitám dětí a mládeže. V praktické části jsou zmapována specifika činnosti ICM a struktura klientů ICM. Dále je průzkumem zjišťováno, jaké informační zdroje využívají klienti při výběru svých mimoškolních aktivit, důvody návštěvy ICM a způsob, jak klienti ICM tráví svůj volný čas.

BIBLIOGRAPHIC IDENTIFICATION

Title of the Thesis: The Significance of “Youth Information Centres” in Relation to Extracurricular Activities

Place of work: Department of Pedagogic and Psychology, Faculty of Education, University of South Bohemia in České Budějovice

Name of the author: Eva Lachoutová

Field of study: Social Pedagogic

Thesis Supervisor: Mgr. Radek Cvach

Year of defence: 2009

Abstract

The thesis deals with the issues of integration of the “Youth Information Centres” (YIC) as specialised institutional subjects into the entire complex of leisure time activities, out-of-school education, and both special interest and informal education. It covers the given topic from the all-European point of view as well as in the frame of the factual conditions that are currently at disposal in the Czech Republic, particularly in South Bohemia. The aim of the thesis was to establish the role of YIC in relation to extracurricular activities of young people. In the practical part, the specifics of the YIC activities and the structure of YIC clients are mapped out. In addition, a research shows the information sources used by the clients when choosing their extracurricular activities, the reasons of their visit to YIC, and the way the YIC clients spend their leisure time.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu bakalářské práce, Mgr. Radku Cvachovi, za rady, náměty, připomínky a metodické vedení práce.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použité a citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 24. 3. 2009

Eva Lachoutová

Obsah

ÚVOD	10
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VOLNÝ ČAS A VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ	11
1.1 Volný čas	11
1.1.1 Vybraná období historického vývoje institucionalizované výchovy ve volném čase ..	12
1.2 Výchova mimo vyučování	13
2 MLÁDEŽ A DNEŠNÍ EVROPA	15
2.1 Mění se mládež	15
2.2 Evropská politika v oblasti mládeže	15
2.3 Témata specifická pro mládež	17
3 AKTIVITY A ZAŘÍZENÍ VOLNÉHO ČASU V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU	21
3.1 Vývojové trendy	21
3.2 Typy zařízení volného času	22
4 INFORMACE PRO MLÁDEŽ	24
4.1 Evropská charta informací pro mládež	24
4.2 Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže v ČR	25
4.3 Informační systém pro mládež v ČR	27
4.3.1 Vývoj informačního systému pro mládež v ČR	27
4.3.2 Současný stav informačního systému pro mládež v ČR	29
4.3.3 Informační centrum pro mládež (ICM)	30
4.3.4 Cílové skupiny	32
II. PRAKTICKÁ ČÁST	33
5 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI PRÁCE	33
6 STANOVENÍ HYPOTÉZ	34
7 POPIS POUŽITÝCH METOD A ZKOUMANÉHO VZORKU	35
7.1 Analýza dokumentů	35
7.2 Dotazník	35
8 VÝSLEDKY A INTERPRETACE VÝZKUMU	36
8.1 Specifika činnosti ICM (analýza dokumentů)	36
8.2 Výsledky analýzy dokumentů	50
8.3 Výsledky dotazníkového šetření	51

III. ZÁVĚR.....	60
SEZNAM POUŽITÉ A CITOVANÉ LITERATURY	63
PŘÍLOHY	65

ÚVOD

Samostatná „Informační centra pro mládež“ (dále jen „ICM“) jsou v celé škále subjektů podílejících se na nabídce možností využití volného času v mimoškolní době institucemi s poměrně nejkratší dobou působení. V porovnání se staletou skautskou historií, desítkami let činnosti domů dětí a mládeže nebo školních družin jsou to nová pracoviště, která poskytují dětem, mládeži, ale i dalším zájemcům bezplatně informace a související doplňkové služby nejen z oblasti vzdělávání a nabídky pracovních míst, ale i využití volného času. A právě zájem o prozkoumání role ICM ve vztahu k dětem a mládeži a k jejich mimoškolním aktivitám byl hlavním důvodem výběru tohoto tématu bakalářské práce.

Práce je rozdělena na dvě části, na část teoretickou a část praktickou. Cílem teoretické části je systematické zpracování základních informací a vymezení pojmů z oblasti institucionalizované výchovy ve volném čase včetně všech jejích forem ve vazbě na legislativní možnosti v naší zemi. Následuje charakteristika mládežnických aktivit v dnešní Evropě a dílčí analýza vývojových trendů nejrůznějších mimoškolních zařízení v mezinárodním kontextu. Závěrečná kapitola teoretické části se pak podrobněji zabývá právě nejvíce sledovanou problematikou informací pro mládež, a to počínaje Evropskou chartou informací pro mládež, přes informační systém mládeže v České republice až po jednotlivá ICM včetně cílových skupin jejich klientů.

V praktické části je provedena stručná analýza dokumentů vztahujících se k činnosti ICM a dotazníkové šetření. Následuje stanovení hypotéz a podrobné zpracování výsledků dotazníkového šetření za použití všech dostupných statistických metod. V závěru praktické části je provedeno vyhodnocení výzkumu a ověření předem stanovených hypotéz.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VOLNÝ ČAS A VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ

1.1 Volný čas

Výchova mimo vyučování, výchova ve volném čase, zájmové vzdělávání, zájmová činnost dětí a mládeže, volnočasové aktivity. Všechny tyto uvedené pojmy označují činnosti, které jsou dětem a mládeži nabízeny za účelem smysluplného naplnění jejich volného času. Vzhledem k tomu, že v dnešní době neexistuje ucelená terminologie, která by postihovala jak nabídku institucionalizovanou tak i neinstitucionalizovanou, využívám v této bakalářské práci termíny na základě použité a citované literatury.

Volný čas je možno chápat jako opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění (7: s. 15). Do volného času zahrnujeme mnoho činností, jakými jsou odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Všechny tyto složky volného času ovlivňují utváření mladého člověka a způsob jeho života.

V průběhu 19. a 20. století, kdy docházelo k rozvoji společnosti a nárůstu sociálních problémů, si lidé začali uvědomovat, že z výchovných důvodů je důležité pedagogické ovlivňování volného času dětí a mládeže a začala tak vznikat institucionalizovaná výchova ve volném čase. Volný čas a volnočasové aktivity dětí a mládeže mají svá specifika, neboť míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy (7: s. 15). V období vývoje jedince se utváří jeho hodnotový systém a jeho uplatnění v sociálním prostoru, vytváří si svůj životní styl. Do životního stylu patří i způsob trávení volného času a propojení pracovních a volnočasových aktivit. Možností, kde mohou děti a mládež trávit svůj volný čas, je v dnešní době velké množství. Patří mezi ně škola, domov, zájmové organizace a instituce, ale i ulice a veřejná prostranství. Rodina, ale i celá společnost by měly mít zájem na tom, jak děti a mládež tráví svůj volný čas.

Jedním z cílů výchovy je naučit člověka rozumně využívat volného času, formovat jeho zájmy, podporovat centrální, hluboký, celoživotní zájem. Úkolem pedagogického ovlivňování volného času dětí a mládeže je (7: s. 20):

1. *Výchova ve volném čase*, tj. bezprostřední naplňování volného času smysluplnými aktivitami rekreačními i výchovně vzdělávacími.

2. *Výchova k volnému času*, která jedince seznámí s množstvím zájmových aktivit, poskytne mu v nich základní orientaci a na základě vlastních zkušeností v různých oborech mu pomůže najít oblast zájmové činnosti, která mu poskytne možnost uspokojení a seberealizace.

Tato systematická práce vede jedince k racionálnímu využívání volného času. Zároveň formuje jeho hodnotné zájmy, rozvíjí specifické schopnosti a upevňuje žádoucí morální vlastnosti.

1.1.1 Vybraná období historického vývoje institucionalizované výchovy ve volném čase

V období mezi dvěma světovými válkami se vytvořily dva základní modely fungování institucí zabývajících se výchovou dětí a mládeže ve volném čase. První model se vytvořil v evropských zemích s demokratickými tradicemi. Rozvíjela zde působnost stávající zařízení zaměřená na činnost s dětmi a mládeží (Sokol, domy mládeže, dětské kluby, dětská sdružení, tábory) a zároveň vznikala zařízení nová. Některá zařízení se sdružovala do národních i mezinárodních asociací. Tyto země získané zkušenosti zobecňovaly a utvářely teoretickou platformu. Druhý model tvořily sítě zařízení volného času dětí a mládeže v Sovětském svazu. Zde měl stát přímý vliv a uplatňoval monopolní organizaci dětí a mládeže, ke které neexistovaly alternativy. Tento model umožňoval rozvoj zájmové sféry, vznikaly sítě nových zařízení, jako například stanice mladých přírodovědců, techniků, domy pionýrů a mládeže. V meziválečném období byla naše země v této oblasti teprve na začátku. Snahy ve 20. a 30. letech byly ovlivněny reformním hnutím u nás. Vznikaly zařízení a organizace zaměřující se na všechny generace (tělovýchovné, sportovní, sdružení dětí a mládeže). S podporou státu a dobrovolných sdružení pokračovala ve své činnosti sociální, charitativní a zdravotnická zařízení.

Poválečné rozdělení Evropy na západní a východní neumožňovalo výměnu informací o stavu a vývoji oblastí volného času v jednotlivých zemích a rovněž byl téměř znemožněn kontakt mezi dětmi, mladými lidmi a pracovníky volného času. Nárůst životních problémů mladé generace v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století, ja-

kými byly krize rodiny, chronická nezaměstnanost, malá participace na životě obce a společnosti, nárůst problémů s užíváním drog, znamenal větší zaměření pozornosti na sociální problémy dětí a mládeže. V této době zároveň proniká do oblasti volného času komerční sektor a vliv hromadných sdělovacích prostředků. Evropské státy se snažily koncipovat svou politiku vůči mladé generaci, vznikala ministerstva pro mládež a sport, zákony o mládeži, a své úsilí promítaly i do mezinárodních aktivit.

V devadesátých letech 20. století dochází k zintenzivnění evropského integračního procesu, do popředí vstupují společné momenty, které vyznačil dokument nazvaný Úmluva o právech dítěte. V České republice vzniklo po roce 1989 (nebo obnovilo činnost) velké množství nestátních neziskových i ziskových organizací nabízejících aktivity pro volný čas (např. Junák, Česká tábornická unie, Salesiánská střediska mládeže, sportovní kluby), zároveň zůstala zachována síť domů dětí a mládeže, jejichž koncepce byla pozitivně vnímána i v zemích západní Evropy. V tomto období začalo docházet ke sbližování západní a východní Evropy, což výrazně napomohlo k navazování kontaktů mezi dětmi a mládeží evropských zemí a k výměně informací mezi pedagogickými pracovníky. Přestože odlišná struktura nabídky volnočasových aktivit jednotlivých evropských zemí zůstává zachována dodnes, vznikl mezi subjekty zaměřenými na využívání volného času různých částí Evropy významný společný jmenovatel: nutnost problémy řešit společně.

1.2 Výchova mimo vyučování

Výchova mimo vyučování je jednou ze složek výchovy a má svá specifika. Samotný pojem *výchova mimo vyučování* lze vymezit takto (7: s. 39):

- probíhá mimo vyučování;
- probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny;
- je institucionálně zajištěná;
- uskutečňuje se převážně ve volném čase.

Osobnost člověka utváří působení různých činitelů, mezi které patří zejména rodina, škola, vrstevnická skupina, ale i sám člověk, neboť má možnost svou vlastní aktivitou usměrňovat a rozvíjet pozitivní, nebo potlačovat nežádoucí předpoklady a vlivy.

Dalším činitelem, který bezpochyby ovlivňuje utváření osobnosti člověka v dnešní době, jsou dle některých výzkumů hromadné sdělovací prostředky. Mimo vyučování se na výchově dětí podílí rodina, škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování a další subjekty a tato výchova zahrnuje, kromě ovlivňování volného času, i další oblasti, kterými jsou např. příprava na školu nebo upevňování hygienických a kulturních návyků. Důraz je kladen na propojení zájmových činností s vyučováním, vytvoření heterogenních skupin dětí a mládeže (z hlediska věku, pohlaví, ...), spolupráci jednotlivých typů výchovných zařízení, vytváření nových typů zařízení a institucí pro volný čas podle regionálních podmínek a potřeb obyvatelstva, využití zájmových činností pro přípravu na budoucí povolání a uplatnění na trhu práce.

2 MLÁDEŽ A DNEŠNÍ EVROPA

2.1 Měnící se mládež

V evropském konceptu je za mládež považována skupina obyvatelstva ve věku od 15 do 25 let. Dle právního řádu České republiky jsou za mládež považováni lidé do 26 let věku.

Přestože jsou životní podmínky mladých Evropanů odlišné, musejí se vyrovnávat s trendy dnešní doby bez ohledu na to, ve kterém státě Evropy žijí. Hospodářské a společenské podmínky jsou v době 21. století složitější a přinášejí mnoho nejistot. I to je jeden z důvodů, proč se někteří mladí lidé stávají nezávislymi na svých rodičích v pozdějším věku, mají problémy s užíváním drog, páchají trestné činy či jsou vytlačeni na okraj společnosti. Společnost však i přes všechna úskalí této doby od těchto lidí očekává, že budou aktivními občany a vkládá do nich naděje pro budoucí Evropu. Je tedy důležité, aby národní i evropská politika byla utvářena tak, že mladým lidem usnadní přizpůsobit se této době a napomůže jim zapojit se aktivně do veřejného života zejména na místní, ale i národní a evropské úrovni. Fakt, že si tuto skutečnost instituce Evropské unie uvědomují, potvrzují vydáním tzv. Bílé knihy Evropské komise – Nový podnět pro evropskou mládež (dále jen „BK – EK“) v roce 2001. Tento dokument se snaží vytvořit předpoklady pro zapojení mládeže do života dnešní společnosti. Závěry BK – EK jsou vypracovány na základě rozhovorů s mladými lidmi, při kterých byly shromažďovány jejich názory, připomínky a potřeby. Z rozhovorů s mladými lidmi vyplynulo, že si přejí, aby jim bylo nasloucháno a aby s nimi bylo jednáno jako s plnohodnotnými partnery. K integraci těchto lidí je nutné vytvářet podmínky pro místní iniciativy, usnadnit jim přístup k legislativním a rozhodovacím orgánům, je nutná efektivní spolupráce evropských zemí a zejména zapojení mládeže do přípravy konkrétních projektů.

2.2 Evropská politika v oblasti mládeže

Každý evropský stát vytváří svou politiku v oblasti mládeže a realizuje konkrétní aktivity jak na národní tak zejména na místní úrovni. Cílem evropských Společenství pak je těmto národním opatřením dodat evropský rozměr, vytvořit nový rámec pro evropskou spolupráci a posílit tak účinnost těchto opatření. Nový rámec pro evropskou

spolupráci zahrnuje dva aspekty - *otevřenou metodu koordinace v oblasti politiky zaměřené na mládež*, která zahrnuje definování prioritních témat, stanovení společných cílů, směrnic a vyhodnocování a *lepší vnímání potřeb mladých lidí při přípravě opatření v ostatních oblastech politiky*. Rámec by měl splňovat očekávání mládeže a zároveň zůstat realistický, měl by stanovit priority v jednotlivých tématech.

Jednou ze čtyř strategických priorit BK – EK je podpora nových forem evropského vládnutí („Governance“). Základní úlohou této priority je modernizace evropské spolupráce v oblasti politiky mládeže. Pojem *Governance* se vztahuje na veškerá pravidla, mechanismy a postupy, které ovlivňují způsob vzájemného propojení pravomocí, stejně tak jako otevřenost rozhodovacího procesu na úrovni Evropské unie, umožňující zapojení občanů do rozhodování, které se jich týká (3: s. 9). Základními zásadami modernizace evropské veřejné činnosti, jejichž uplatnění je zásadní v politice v oblasti mládeže, jsou (3):

- otevřenost – poskytování informací a aktivní komunikace s mladými lidmi v jejich jazyce, aby pochopili fungování Evropy, a jaká politika se jich týká;
- participace – zajištění, aby se s mladými lidmi diskutovalo a aby byli více zapojeni do účasti na rozhodování, která se jich týkají, a obecněji zapojeni do života svého společenství;
- zodpovědnost – rozvoj nové strukturované formy spolupráce mezi členskými státy a evropskými institucemi, aby na odpovídajících úrovních zodpovědnosti bylo možné najít konkrétní cesty k naplňování potřeb mladých lidí;
- efektivita – maximální využití toho, co mladí lidé mohou nabídnout, aby mohli odpovídat na výzvy společnosti, dokázali přispět k úspěchu opatření, která se jich týkají, i k vytváření Evropy zítřka;
- návaznost – vytvořit přehled různých přístupů vůči mladým lidem a různých úrovní, na nichž je užitečné zasáhnout.

Pro další vývoj v oblasti politiky mládeže by měly být brány v potaz čtyři nejdůležitější závěry vyplývající z konzultací s mladými lidmi, které předcházely vydání BK - EK.

Mladí lidé chtějí být aktivními občany, chtějí se zapojovat do života společnosti. Tomuto trendu je nutné vyjít vstříc na místní i mezinárodní úrovni různými formami podpory a podporou trvalé angažovanosti a to od spontánní po organizovanou. Tento

trend aktivního občanství je zároveň propojen s informovaností, od které mladí lidé hodně očekávají. Požadují, aby byly podchyceny různé oblasti jako např. zaměstnanost, pracovní podmínky, bydlení, vzdělávání, zdraví. Pouhé informace o programech evropských Společenství však tuto informovanost nezajišťují. Mladí lidé očekávají, že tato jejich potřeba bude uznána. Zdůrazňují, že informace musí být snadno přístupné všem, musí být dostupné na místě, musí být dodržovány vysoké etické normy, musí být přiměřené uživateli a neméně důležité je zapojení mládeže do zpracování obsahu informací a do jejich šíření. Druhým závěrem je *rozšiřování a schválení prostoru pro experimentování*. Mladí lidé požadují, aby za všeobecné a odborné vzdělávání bylo vedle formálního vzdělávání zařazeno i vzdělávání mimoškolní. V oblasti mimoškolního vzdělávání poukazují na mobilitu a dobrovolnou službu, které nejsou dostatečně rozšířené a uznávané. Požadují uznání a finanční podporu pro tyto aktivity. Další dva závěry jsou požadavek na *podporu nezávislosti mladých lidí a zvýšení zájmu o jejich potřeby ze strany Evropské unie*.

2.3 Témata specifická pro mládež

Z důvodu potřeby koordinovat opatření zemí Evropské unie přijímaná v oblasti politiky mládeže stanovila Komise Evropských společenství následující specifické okruhy témat v politice v oblasti mládeže – participace, informovanost, dobrovolná služba mládeže, prohloubení znalostí úřadů z oblasti problematiky mládeže a dále vše, co může přispět k rozvoji a uznání aktivit ve prospěch mládeže (práce s mládeží, kluby mládeže, streetwork atd.). Za prioritní stanovila první čtyři jmenované okruhy.

- **Participace**

Participací se zde míní účast mladých lidí v občanském životě, jejich angažovanost v nevládních organizacích, dobrovolné práci, místních radách mládeže, v systému zastupitelské demokracie.

Jestliže se mají mladí lidé podílet na veřejném životě, musí získávat a rozvíjet určité schopnosti, je to tedy proces učení. Prioritní význam zde mají organizace na místní úrovni (školy, města, centra mládeže atd.). Na místní úrovni lze totiž prostřednictvím participace dosáhnout konkrétních a viditelných změn, mládež může vyjádřit své názory

a přímo se účastnit rozhodovacího procesu (dětská zastupitelstva). Dalším důležitým faktorem je zapojení neorganizované mládeže do těchto aktivit, neboť participace podporuje sebedůvěru, umožňuje získat dovednosti, které lze použít v různých oblastech (kultura, politika atd.). Teprve v další fázi si mladí lidé mohou uvědomit, že mnohá rozhodnutí, která mají vliv na místní úrovni, jsou přijímána i evropskými institucemi. Od zavedení koordinace v této oblasti očekává Komise Evropských společenství zavedení nových mechanismů participace prostřednictvím místních úřadů a rozšíření regionálních a národních rad mládeže na celém území Evropské unie, které budou otevřeny i neorganizované mládeži. Fórum mládeže by mělo být orgánem pro konzultace s mládeží o prioritních tématech a mělo by zastupovat i neorganizovanou mládež. Z konzultací s mladými lidmi vyplynulo, že z jejich pohledu je důležitým krokem pro rozvoj participace vytvoření právního rámce, který bude poskytovat podporu jednotlivým strukturám a stanoví základy výchovy k demokracii. Vedle potřeby většího objemu peněz a času bude tento přístup vyžadovat, aby se příspěvky mladých lidí odrážely v rozhodnutích a aby o tom byli mladí lidé informováni. Dalším předpokladem participace je vedle vytvoření právního rámce také dostupnost odpovídajících informací. Mladí lidé si stěžují na nedostatek informací a na jejich malou užitečnost. Internet je dle mladých lidí komunikační prostředek, který by měl být dále rozvíjen za předpokladu, že k němu bude zajištěn snadný a levný přístup. Mládežnické organizace pak zdůraznily nutnost cílených, méně centralizovaných a strategicky lépe zaměřených informací.

V České republice existuje organizovaná participace mladých lidí ve třech formách. První formou je Národní parlament dětí a mládeže, jakožto iniciativa mladých lidí. Členy národního parlamentu jsou města a obce, která mají dětská zastupitelstva. Druhou úroveň tvoří krajské parlamenty a zastupitelstva dětí a mládeže. Tyto parlamenty a zastupitelstva jsou organizována kraji a obcemi a kopírují jednání zastupitelstev. V Jihočeském kraji funguje dětské zastupitelstvo ve městech České Budějovice, Tábor a Strakonice. Zastupitelstva dětí a mládeže se zabývají aktuálními tématy a problematikou v daném regionu. Poslední formu tvoří studentské parlamenty, které zakládají studenti převážně středních škol. Významnou součástí participace je rovněž práce s dětmi a mládeží v nestátních neziskových organizacích. Tyto organizace ovlivňují celkový vývoj dětí a mládeže, jejich postoje a názory a svými funkcemi doplňují působení rodiny, školy a dalších subjektů.

- **Informovanost**

Jak již vyplývá z předcházejícího odstavce, je participace úzce propojena s informovaností mladých lidí. Každý členský stát Evropské unie má podle usnesení Rady EU ze dne 25. 11. 2003, „*O obecných cílech pro participaci a informovanost mladých lidí*“, povinnost informovat mladé lidi, zajistit, aby se informace dostávaly přímo k nim samotným a k těm jedincům, kteří s nimi přicházejí v kontakt ve škole, klubu, spolku. Vzhledem k tomu, že k této povinnosti informovat mladé lidi patří i informace o evropských záležitostech, považuje Komise Evropských společenství za důležité použít pro tuto oblast tzv. otevřené metody koordinace (3: s. 22). Cílem tohoto opatření na evropské úrovni není zvýšit počet stávajících struktur, kanálů a informací, ale dosáhnout zvýšení kvality informací určených mládeži. V rámci koordinace této oblasti si uvědomuje, že bude nutné vynaložit velké finanční prostředky a zapojit mládež do vytváření a zavádění komunikačních prostředků. Tento přístup bude zároveň koordinovat s novou informační politikou Evropské unie v oblasti mládeže.

Komise Evropských společenství stanovila tyto zásady, ze kterých koordinace celého informačního systému musí vycházet (3: s. 36):

- výslovné uznání skutečné potřeby informovanosti, která povede k vypracování koordinované strategie pro informování mládeže;
- rovné možnosti z hlediska přístupu k informacím;
- bezplatný přístup ke všem praktickým informacím;
- blízkost, pružnost a komunikace odpovídající potřebám příjemce;
- splnění vysokých etických norem;
- zapojení mládeže do tvorby, zavádění, resp. vývoje komunikačních prostředků, které jsou pro ni určeny;

a zároveň určila tři směrnice, které musí být při informační a komunikační kampani zaměřené na mládež dodržovány:

- obsah šířených informací musí být neustále aktualizován, aby informace splňovaly potřeby mladých lidí;
- nástroje a kanály pro šíření informací musí být lehce přístupné, uživatelsky jednoduché a musí být k dispozici tam, kde se skutečně zdržují mladí lidé (především ve školách, ale také v městských čtvrtích, na ulici atd.);
- tyto nástroje a kanály musí být vzájemně propojeny (spojeny sítí).

- **Dobrovolná služba mládeže**

Dobrovolná služba je definována jako obecně užitečná práce, která nenahrazuje práci placenou. Pro mladé lidi představuje prostředek k získání dovedností a zkušeností, které lze uplatnit v povolání, tzn. příležitost k neformálnímu učení. Dobrovolná služba podporuje zaměstnanost a integraci, je i významným prostředkem pro socializaci mladých lidí, příležitostí účastnit se života společnosti. Aktivity v rámci dobrovolné služby probíhají na místní a národní úrovni. Na úrovni evropské je realizován program Evropská dobrovolná služba v rámci programu „Mládež v akci“. V rámci koordinace by měla být dobrovolná služba rozšířena na národní, oblastní a místní úrovni a mělo by být stanoveno právní a sociální postavení dobrovolníků. Na evropské úrovni je potřeba zajistit uznání dobrovolné služby jako součásti vzdělání nabytého během procesu mimoškolní výchovy a vzdělávání. Evropská dobrovolná služba mládeže by měla být rozšířena, aby obsáhla i partnerství s celosvětovými organizacemi.

- **Větší porozumění mládeži**

K prohloubení poznatků o reálných podmínkách, v nichž žijí mladí lidé, navrhla Komise Evropských společenství využít rovněž otevřenou metodu koordinace. V rámci koordinace bude možné zjistit stav a propojení stávajících struktur, studií a výzkumných prací z oblasti mládeže, zaměřit diskuse na správný přístup této oblasti na evropské úrovni.

3 AKTIVITY A ZAŘÍZENÍ VOLNÉHO ČASU V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU

3.1 Vývojové trendy

Jak je již uvedeno v podkapitole 1.1 této práce, rozdělení Evropy ve druhé polovině 20. století neumožňovalo výměnu informací o stavu a vývoji oblasti výchovy ve volném čase v jednotlivých zemích a rovněž byl téměř znemožněn kontakt mezi dětmi, mladými lidmi a pracovníky volného času. Chyběla zde možnost vzájemně se poznávat, učit se od sebe, realizovat společné projekty zájmové a společensky prospěšné činnosti. Po pádu totalitního režimu a otevření hranic mezi východní a západní Evropou zmizely bariéry a začala se rozvíjet všestranná spolupráce mezi jednotlivými subjekty volného času. Tato skutečnost s sebou přinesla a doposud přináší možnost vzájemné spolupráce, poznání, participace dětí a mladých lidí na individuálních i společných aktivitách v jejich volném čase.

V každé zemi prošla zařízení volného času jiným vývojem, který byl ovlivněn jak specializací zájmů a činností dětí a mládeže, tak rozdílnými politickými, sociálními a ekonomickými podmínkami státu. V průběhu druhé poloviny 20. století, období společenských přeměn a ekonomických obtíží, začaly jednotlivé státy koncipovat svou politiku vůči mladé generaci a realizovat ji v praxi. Začal vznikat zcela nový typ zařízení věnujících se práci s dětmi a mládeží v jejich volném čase. Tato nová zařízení se potýkala s nedůvěrou ze strany společnosti, s finančními problémy v období ekonomických krizí, ale mnohdy i s důsledky jejich neúčinné reakce na potřeby a zájmy dětí a mládeže.

V posledních letech prošla zařízení velkým kvantitativním vývojem. Vznikala ucelená síť existujících typů zařízení, stoupala pedagogická a odborná úroveň jejich pracovníků. Svou obsahovou či funkční náplní dosáhly některé typy zařízení rozšíření na národní i mezinárodní úroveň (např. domy dětí a mládeže, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, kluby a centra pro mládež, informační centra pro mládež).

Významný byl však i jejich kvalitativní vývoj, v rámci kterého došlo k nárůstu počtu různých typů zařízení a zároveň jejich schopnosti pružně a včas reagovat na měnící se potřeby návštěvníků, konkrétní podmínky místa, regionu a země a na různé oblasti života společnosti. Mezi nejdůležitější kvalitativní změny patří (7):

- Obohacení funkce některých zařízení – vedle sociální pomoci a prevence před negativními jevy přistupují zařízení i k výchovnému, vzdělávacímu a rekreačnímu působení.
- Činnost zařízení je založena na dobrovolné účasti vycházející ze zájmu - to umožňuje dětem a mládeži využívat volný čas, vytvářet žádoucí návyky i vnitřní obranné mechanismy proti negativním vlivům. Do tohoto poslání se včlenily nové funkce jako servis poskytovaný individuálně – informace pro mládež, poradenství, rekvalifikační kurzy.
- Vnitřní uspořádání – tendence k větší otevřenosti, pružnosti, různorodý obsah na pomezí několika oblastí aktivit a vědních oborů.

V souvislosti s mnohdy negativním působením hromadných sdělovacích prostředků, počítačových médií, televize, a komerčních zařízení volného času, se projevila nutnost navázat ze strany zařízení s dětmi a mládeží přímý, neformální kontakt a vytvářet tak trvalou návštěvnickou základnu. Při zásadě dobrovolnosti nelze tedy předpokládat úspěch, pokud nabídka nevstoupí do zájmového pole jedince či jeho skupiny a pokud ho nemotivuje k činnosti (7: s. 161).

Předpokladem pro kvalitní a efektivní činnost zařízení je práce dobrovolných a profesionálních pracovníků volného času. Posláním a funkcí těchto pracovníků je přímé působení mezi dětmi a mládeží i nepřímé působení (informační činnost, poradenství, činnost v řídicích funkcích, výchovný nebo sociální zřetel, působení v oblasti prevence nebo resocializace sociálně nepřizpůsobivé mládeže).

3.2 Typy zařízení volného času

Z hlediska mezinárodního kontextu lze rozdělit typy zařízení volného času např. takto:

- hřiště a herní prostory;
- zařízení v místě bydliště – zařízení klubového typu, střediska volného času, kulturní střediska, místní sportovní zařízení;

- zájmová zařízení nadmístního dosahu – tato se člení dle zaměření jejich činnosti na zařízení a aktivity pohybové a pobytu v přírodě, kulturní a umělecké tvořivosti, vědy a techniky;
- prostory, areály a zařízení oddechu, zábavy a poznání – městské parky, zábavní parky;
- zařízení podpory, pomoci a informací mládeže.

Mezi zařízení podpory, pomoci a informací mládeže se řadí ta, která se zaměřují na znevýhodněné a rizikové skupiny dětí a mládeže nebo na práci s postiženými mladými lidmi, poradny pro děti a mládež a linky důvěry. V neposlední řadě sem patří i zařízení informací mládeže, kterých se dotýká tato bakalářská práce. Informační služby poskytované různým skupinám zájemců se staly významnou součástí politiky společnosti vůči dětem a mládeži.

Vzorem v této oblasti je francouzský systém. Soustavná informační politika se v tomto směru rozvíjí ve Francii od roku 1969 v resortu ministerstva mládeže a sportu. Od této doby se rozšířila do všech regionů a departementů a jako informační kanceláře a informační body i do četných měst. V polovině 90. let měla kolem tisíce informačních bodů, jež byly blízko životu mládeže a během roku měly kontakt se 4 miliony mladých lidí. Síť plní funkci informační a na základě průběžně doplňované databáze také dokumentační. Mezi její úkoly patří pomoc se zajišťováním základních potřeb mládeže, k nimž patří zdraví, bydlení, rodinný život, vzdělání a profesní příprava, práce a celoživotní vzdělávání, volný čas a v něm zvláště sporty a kultura, prázdninové aktivity a cesty do zahraničí. Financována je především ministerstvem mládeže a sportu, zčásti pak místními složkami a v některých případech uživateli informací (7: s. 192).

4 INFORMACE PRO MLÁDEŽ

4.1 Evropská charta informací pro mládež

Současná společnost klade důraz na zajištění informovanosti mladých lidí a na jejich schopnost informace samostatně získávat a využívat je. Tento přístup je pro mladé lidi důležitý nejen z hlediska vzdělávacího, ale i výchovného, neboť zejména v období dospívání ovlivňují získané informace jejich postoje. Práce s informacemi může napomoci mladým lidem dosáhnout vlastních cílů, podpořit jejich aktivní zapojení do společnosti a jejich samostatnost a schopnosti. V dnešní době je přístup k informacím poměrně snadný, ale vzhledem k velkému množství nabídek a příležitostí přetrvává potřeba získávat informace již zpracované a mít možnost osobní konzultace s informačními odborníky.

Demokratické principy považují právo na informace za jedno ze základních lidských práv. Právo mladých lidí na úplné, objektivní, srozumitelné a spolehlivé informace bylo uznáno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, v Úmluvě o právech dítěte, v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a v Doporučení Rady Evropy č. R (90) 7 týkající se informací a poradenství pro mladé lidi v Evropě.

Principy Evropské charty informací pro mládež jsou určeny pro všechny formy všestranné práce s informacemi pro mládež. Jsou podkladem pro minimální standardy a měřítko kvality, která by měla být zavedena v každé zemi jako základní prvky komplexního, jednotného a koordinovaného přístupu k práci s informacemi pro mládež, která je součástí politiky práce s mládeží (1: s. 1).

Principy

Právo mladých lidí na informace napomáhají zaručit následující principy, které jsou základním kamenem pro práci informačních center pro mládež (1: s. 2):

1. Informační centra pro mládež a jejich služby by měly být otevřeny všem mladým lidem.
2. Snahou informačních center pro mládež by měla být záruka rovného přístupu mladých lidí k informacím bez ohledu na jejich postavení, životní situaci či sociální zařazení.

3. Informační centrum pro mládež je volně přístupné bez potřeby předchozí objednávky.
4. Poskytované informace musí vycházet z potřeb mladých lidí a pokrývat oblasti jejich zájmu.
5. Osobními konzultacemi jsou mladí lidé vedeni k samostatnosti a rozvoji jejich schopností analyzovat a využívat informace.
6. Informační služby jsou poskytovány bezplatně, profesionálně proškolenými pracovníky.
7. Informační centra pro mládež volí takové způsoby, prostředky a strategie, aby oslovily co největší počet mladých lidí z různých skupin s různými oblastmi zájmů.
8. Informační centra pro mládež umožňují mladým lidem zapojit se do práce s informacemi (příprava a předávání informací, vedení a vyhodnocování projektů a vrstevnických aktivit).
9. Informační centra pro mládež spolupracují s organizacemi, které pracují s dětmi a mládeží a s institucemi činnými v oblasti politiky práce s mládeží.

4.2 Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže v ČR

Hlavními cíli státní politiky na období 2007- 2013 je tvorba vhodných podmínek pro naplňování funkčnosti rodiny, uplatnění mladých lidí ve společnosti, výchovu k aktivnímu občanství, podporu zdravého životního stylu a ochranu před negativními jevy.

V souvislosti s přijetím zákona č. 561/2004 Sb., „*O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*“, který v § 111 legislativně zakotvuje pojem „zájmové vzdělávání“, definuje koncepcí státní politiky některé základní pojmy (12: s. 11):

- Dobrovolnictví – činnost, kterou si dobrovolník volí svobodně, koná ji ve prospěch druhých bez nároku na finanční odměnu, a v rámci které nabývá znalostí, dovedností a zkušeností.
- Formální vzdělávání – institucionální vzdělávání realizované ve školách a školských zařízeních, jehož absolvováním dosáhne žák nebo student určitého stupně vzdělání s certifikátem.

- Neformální vzdělávání – se uskutečňuje mimo formální vzdělávací systém a nevede k ucelenému školskému vzdělání. Jedná se o organizované výchovně vzdělávací aktivity mimo rámec zavedeného oficiálního školského systému, které zájemcům nabízí cílený rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů, založených na uceleném systému hodnot. Tyto aktivity bývají zpravidla dobrovolné. Organizátory jsou sdružení dětí a mládeže a další nestátní neziskové organizace, školská zařízení pro zájmové vzdělávání – především střediska volného času, vzdělávací agentury, kluby, kulturní zařízení a další.
- Informální učení – jedná se o neorganizované, nesystematické a institucionálně nekoordinované vzdělávání. Člověk si osvojuje dovednosti a postoje v průběhu celého života pomocí osobních zkušeností, z médií, od okolního prostředí.

Směry působení státní politiky ve vybraných tematických oblastech

- **Informace o mládeži a pro mládež**

Jsou jednou z oblastí, kterými se státní politika pro oblast dětí a mládeže zabývá a koncipuje je. Orgány státní správy se cíleně snaží o tvorbu a zkvalitňování podmínek k získávání a rozšiřování informací odpovídajících potřebám a zájmům mladých lidí, tvorbu uceleného informačního systému, podporu dostupnosti elektronických médií. Za tímto účelem spolupracuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR se školami a školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, zajišťuje informace o mládeži v rámci EU, koordinuje informační služby pro mládež, poskytuje vzdělávání osob zodpovědných za informovanost mládeže a podporuje zapojení mládeže do činností souvisejících s informovaností.

- **Mládež a Evropa**

Úkolem státní politiky je zapojit mladé lidi do národních organizací, zpřístupnit jim informace týkající se oblasti mládeže v Evropě.

- **Mládež, vzdělávání, výchova**

Prioritou této oblasti je podporovat vzdělávání a výchovné aktivity, které ovlivňují utváření osobnosti mladého člověka, podporují jeho talent a zájem v souladu

s potřebami společnosti. Při naplňování této priority je kladen důraz na propojení formálního, neformálního a informálního vzdělávání.

- **Mezinárodní spolupráce a mobilita v oblasti dětí a mládeže**

Podporovat zapojení mládeže do mezinárodních aktivit, výměny skupin dětí a mládeže, studium a studijní pobyty v zahraničí, zabezpečení programu Mládež v akci.

4.3 Informační systém pro mládež v ČR

4.3.1 Vývoj informačního systému pro mládež v ČR

Informační systém pro mládež v České republice (dále jen „ISM“) slouží k zabezpečení informačních služeb a ostatních aktivit pro děti a mládež. Cílem ISM je poskytovat dětem a mládeži co nejširší okruh informací, které jsou cíleně shromažďované a zpracovávány ve vybraných tematických souborech. Úkolem ISM je podporovat a rozšiřovat možnosti přístupu mladých lidí k informacím, naučit je s informacemi samostatně pracovat a tvořivě uplatňovat v praxi. Hlavním garantem naplňování potřeb a práva mladých lidí na informace v České republice je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen „MŠMT ČR“), odbor pro mládež. MŠMT ČR zajišťuje úlohu hlavního garanta prostřednictvím své přímo řízené organizace, Národní institut dětí a mládeže (dále jen „NIDM“), konkrétně jejím oddělením Národním informačním centrem pro mládež (dále jen „NICM“). Nedílnou součástí ISM je Asociace pro podporu rozvoje informačních center pro mládež v ČR (dále jen „AICM ČR“). MŠMT ČR podporuje vznik a rozvoj informačních aktivit zaměřených na mládež ve státní i nestátní sféře.

Vývoj informačních a poradenských služeb pro mládež je v České republice datován od roku 1991, kdy vzniklo NICM jako neformální konsorcium několika organizací a institucí. Posláním NICM byla koordinace postupu občanských sdružení pracujících s dětmi a mládeží v oblasti informatiky s podporou státu. V této době se začala vytvářet základní struktura informačních center pro mládež a NIDM založil v Praze první Informační středisko docházkového typu pro nezaměstnanou mládež. V roce 1992 vznikla za spolupráce NICM, domů dětí a mládeže a sdružení dětí a mládeže základní síť zhruba 35 počítačových stanic (tzv. BBS stanice), prostřednictvím které bylo možné

v elektronické podobě získávat informace pro děti a mládež, vedoucí, rodiče a zájemce z řad veřejnosti. Ve stejném roce se NICM stal samostatným oddělením NIDM, jehož hlavním úkolem byla centrální koordinace informačního systému pro mládež. Zajišťoval komplexní přístup k problematice informatiky ve sdruženích dětí a mládeže a k problematice poskytování informací dětem a mládeži, stanovil minimální standardy pro provoz oblastních stanic BBS, podmínky pro financování informačních center a stanic. Hlavními prioritami činnosti NICM v této době byla:

- a) podpora a rozvoj plošné sítě informačních bodů docházkového typu pro děti, mládež a jejich vedoucí (zejména kluby dětí a mládeže, domy dětí a mládeže, občanská sdružení dětí a mládeže;
- b) podpora rozvoje počítačové informační sítě a počítačového vybavení informačních bodů.

Dále NICM založil informační systém ADAM – Automatizovanou databázi mládeže, poskytující centrální informace pro mládež a informace o sdruženích dětí a mládeže, jejich činnosti a možnostech podpory.

Od roku 1997 přešel postupně NICM od elektronických stanic BBS k internetu a vytvořil vlastní informační server Adam.cz. Tímto přechodem se z elektronických stanic BBS stal nový typ zařízení „Informační centra pro mládež“ (dále jen „ICM“), která byla v gesci NICM, jenž jim poskytoval dotace ze státního rozpočtu a technickou a metodickou podporu. Z důvodu změny systému poskytování státních dotací MŠMT ČR a zrušení zřizovatelské funkce NICM byla v roce 1999 založena Asociace pro podporu rozvoje informačních center pro mládež v ČR, jejíž hlavním cílem je podpora systémového rozvoje ICM v ČR.

Vznikem AICM ČR došlo k velkému posunu v rozvoji ICM v České republice. AICM ČR zastřešuje organizace, které zřizují ICM, poskytuje podporu při rozvoji sítě ICM na území České republiky, realizuje vzdělávání a školení pracovníků ICM, systematicky podporuje vznik nových ICM pracujících v síti. AICM ČR dále spolupracuje se státními, nestátními, soukromými subjekty se shodnými či podobnými zájmy, předkládá náměty a připomínkuje koncepce týkající se oblasti informací pro mládež v České republice. V neposlední řadě se zaměřuje se na utváření podmínek pro kvalitativní a kvantitativní rozvoj poskytování informací pro mládež. Členy AICM ČR jsou téměř všechna ICM vyjma NICM, jehož zřizovatelem je NIDM.

V roce 1999 existovalo v České republice 9 ICM (Olomouc, Příbram, Lomnice nad Popelkou, Brno, Český Krumlov, Ostrava, Tábor, Praha, Veselí nad Moravou).

V roce 2000 a 2001 vznikla nová ICM v Českých Budějovicích, Mladé Boleslavi, Zlíně, Krnově, Hradci Králové, České Lípě, Teplicích, Brně, Uherském Hradišti, Jihlavě a Třebíči.

V souvislosti s nárůstem počtu ICM v České republice vytvořila AICM ČR závazná pravidla pro rozvoj ICM nazvaná Koncepce dalšího rozvoje ICM v ČR. Na základě vývoje ICM v České republice usiluje AICM ČR ve spolupráci s MŠMT ČR o přijetí takových opatření, která by přispívala ke zkvalitnění ICM a tím i celého systému (zlepšení územního pokrytí informačními službami pro mládež, zajištění finančních prostředků pro činnost ICM, zapojení krajů, měst a obcí do podpory rozvoje ICM).

4.3.2 Současný stav informačního systému pro mládež v ČR

Níže uvedené instituce a subjekty tvoří v současnosti základní složky informačního systému pro mládež v ČR.

MŠMT ČR je státním garantem rozvoje informačních služeb pro mládež v ČR a v souladu s „Koncepcí státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013“ poskytuje systémovou a finanční podporu informačním centrům pro mládež.

NIDM a jeho specializovaná pracoviště - NICM, Česká národní agentura Mládež, Eurodesk. NIDM se jako přímo řízená instituce MŠMT ČR od samého počátku vývoje významným způsobem podílí na rozvoji informačních služeb pro mládež. NICM v současnosti vytváří za všechna ICM v ČR českou sekci mezinárodního informačního portálu pro mládež v Evropě *Infomobil* a je členem mezinárodní organizace ERYICA, která sdružuje ICM po celé Evropě. NICM je zastřešujícím subjektem všech ICM v ČR, poskytuje jim metodickou a odbornou pomoc a poradenství, spolupracuje s ostatními poskytovateli informací v ČR (knihovny, kulturní střediska, turistická informační centra, akademická a univerzitní informační centra) a se zahraničními institucemi.

Hlavní náplní pracoviště Eurodesk je poskytování informací o evropských vzdělávacích programech, studiu, práce, dobrovolnictví a cestování po Evropě, aktivitách

v oblasti vzdělávání a kultury evropských institucí, správa Evropského portálu pro mládež, intranetu Eurodesku a bulletinu Eurokompas.

AICM ČR systematicky podporuje vznik nových ICM docházkového typu pracujících v síti, realizuje školení pro pracovníky ICM, prezentuje svou činnost a činnost ICM v rámci celostátních akcí a kampaní a podílí se na republikových projektech členských ICM.

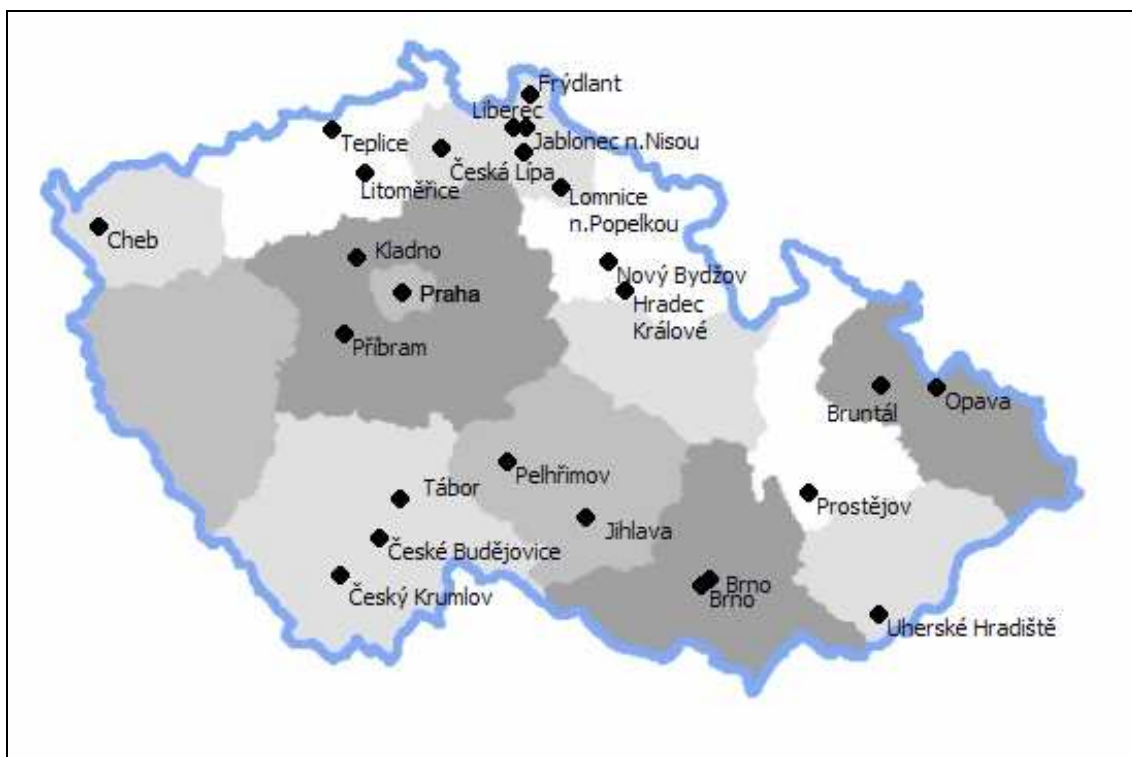
Oblast informací pro mládež je součástí činnosti **nestátních neziskových organizací působících v oblasti dětí a mládeže** (Junák – svaz skautů a skautek ČR, Pionýr, atd.), které poskytují informační služby zejména své členské základně a pracovníkům s dětmi a mládeží. Mezi důležité partnery lze zařadit i zastřešující organizace jakými jsou např. Česká rada dětí a mládeže a Sdružení pracovníků Domů dětí a mládeže v České republice.

Poslední složku informačního systému pro mládež tvoří **informační centra pro mládež**.

4.3.3 Informační centrum pro mládež (ICM)

ICM vznikala v České republice od roku 1997 dvojím způsobem. V první řadě rozšiřovaly domy dětí a mládeže a nestátní neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží svou činnost o informační služby, v druhé řadě pak nově založená ICM rozšiřovala svou činnost o další aktivity s informačními službami související. V současnosti funguje na území České republiky celkem 40 ICM ve všech krajích, vyjma kraje Plzeňského. V Jihočeském kraji fungují ICM ve městech Tábor, Český Krumlov a České Budějovice.

Pokrytí ICM v jednotlivých krajích ČR (4: s. 5)

ICM je samostatné pracoviště poskytující dětem a mládeži, ale i dalším zájemcům z řad veřejnosti informace a služby vztahující se především k životu mladé generace. Sbírané, zpracovávané a rozšiřované informace mapují témata a oblasti na základě potřeb a zájmů mladých lidí.

Cílem činnosti ICM je umožnit mladým lidem přístup k nezávislým informacím na pracovištích docházkového typu, učit je s informacemi pracovat samostatně a tvořivě s využitím všech dostupných technologií. ICM poskytuje zdarma informace na základě poptávky mladých lidí z tématických oblastí (4):

- Vzdělávání v ČR a v zahraničí
- Práce v ČR a v zahraničí
- Cestování v ČR a v zahraničí
- Volný čas
- Sociálně patologické jevy
- Občan a společnost
- Mládež a EU
- Informace z regionu.

Informace jsou poskytovány v tištěné podobě, prostřednictvím internetu, osobními konzultacemi, telefonicky, elektronickou poštou, doplňkovou literaturou a tiskovinami. Vedle výše uvedených základních oblastí poskytují ICM další bloky informací dle charakteru a zaměření zřizovatelů ICM a aktuálních potřeb zájemců. Informace jsou poskytovány zdarma, některé další služby (prodej mládežnických mezinárodních slevových karet, přístup na internet, profesní diagnostika apod.) mohou být poskytovány za úplatu.

Neméně důležitou funkcí ICM je jejich realizace projektů pro neorganizované děti a mládež, prostřednictvím které přispívají ke komunitnímu rozvoji místa a regionu.

4.3.4 Cílové skupiny

Mezi hlavní cílové skupiny, kterým jsou určeny služby ICM patří na prvním místě neorganizované děti a mládež, dále studenti základních, středních a vysokých škol, pracovníci organizací dětí a mládeže, výchovní a pedagogičtí pracovníci, děti a mládež organizované ve sdruženích, pracovníci státní správy a samosprávy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI PRÁCE

Cílem této práce je zjistit, jakou roli mají ICM ve vztahu k dětem a mládeži a k jejich mimoškolním aktivitám. Tedy:

- podrobněji zmapovat specifika činnosti třech ICM v Jihočeském kraji;
- zjistit strukturu klientů ICM;
- zjistit jaké informační zdroje klienti při výběru mimoškolních aktivit využívají;
- nejčastější důvod návštěvy ICM;
- způsob, jak tráví klienti ICM svůj volný čas.

6 STANOVENÍ HYPOTÉZ

H1: Většinu návštěvníků ICM tvoří chlapci ve věku 15 – 18 let.

H2: Při výběru mimoškolních aktivit preferují klienti ICM jako informační zdroj internet.

H3: Nejčastějším účelem návštěv klientů v ICM je vyhledávání nabídek aktivit pro volný čas.

H4: Klienti ICM nejčastěji využívají nabídky aktivit pro neorganizovanou mládež.

7 POPIS POUŽITÝCH METOD A ZKOUMANÉHO VZORKU

Průzkum byl proveden ve třech ICM v Jihočeském kraji a sice v Informačním centru pro mládež České Budějovice, Informačním centru pro mládež Český Krumlov a Informačním centru pro mládež Tábor. Výchozím zdrojem informací byla Databáze subjektů působících v oblasti zájmové činnosti dětí a mládeže, kterou zveřejňuje Jihočeský kraj na své internetové stránce. Vzhledem k výzkumnému problému jsem k dosažení cíle použila dvou metod - analýzy dokumentů a dotazníkového šetření.

7.1 Analýza dokumentů

Za účelem podrobnějšího průzkumu vybraných organizací jsem provedla analýzu dokumentů týkajících se jejich činnosti. Pro účely této práce se jedná o metodu kvalitativního výzkumu, neboť nevychází ze statistických zhodnocení, přesněji řečeno nepoužívá ke svým výstupům kvantifikační postupy. Jedná se o analýzu údajů, které byly získávány prostřednictvím studia pramenů (8: s. 41). V první fázi se jednalo o zjištění právního postavení organizací a jejich zřizovatelů, provozních podmínek a personálního zabezpečení. Druhým okruhem byla vlastní činnost organizace. Údaje byly zjišťovány z dokumentů, které jsem si vyžádala od organizací nebo které zveřejňují na svých internetových stránkách.

7.2 Dotazník

Pro ověření stanovených hypotéz jsem použila metodu dotazníkového šetření, která umožňuje získat odpovědi od většího množství respondentů. Při průzkumu byl použit nestandardizovaný druh dotazníku, který obsahoval kombinaci otázek otevřených a uzavřených. Dotazník obsahoval deset otázek, byl anonymní a byl předáván všem návštěvníkům ICM po dobu měsíců listopad a prosinec 2008. V průběhu průzkumu se nevýhoda této metody projevila v tom, že někteří respondenti nebyli ochotni dotazník vyplnit.

8 VÝSLEDKY A INTERPRETACE VÝZKUMU

8.1 Specifika činnosti ICM (analýza dokumentů)

Specifikum ICM spočívá zejména v obsahu informací a způsobu jejich poskytování. Ty musí být přizpůsobeny mladým lidem. Rovněž doba poskytování informací, prostory i kontakt musí být pro mladé návštěvníky přijatelné a příjemné a nesmí vytvářet bariéry psychické ani jiné. ICM je povinno nabízet informace neutrální, objektivní a zpracované. Klient by měl získat informace k jednomu problému z širokého spektra názorově různorodých zdrojů, bez protěžování některého z nich. Informace nabízené ICM jsou poskytovány v organizovaném informačním systému.

Pro posouzení a hodnocení kvality poskytovaných služeb v ICM stanovilo MŠMT ČR Národní kodex standardů kvality, který obsahuje hodnotící kritéria. Tento kodex je zárukou kvality pro klienty ICM a spolupracující organizace a zároveň tvoří základní rámec pro certifikaci ICM, tj. pro uznávání kvality služeb. Standardy kvality se člení do sedmi částí – struktura řízení, provozní podmínky, informační a poradenské služby, předávání informací, personální zabezpečení, finance a publicita ICM (4: s. 11).

Základními provozními podmínkami ICM podle Národního kodexu standardů kvality je jeho umístění na mládeži dostupném místě z hlediska dopravní dostupnosti a blízkosti zařízení pro mládež, bezbariérovosti, časové dostupnosti služeb, charakteristického označení (4).

Základní službou ICM je informační a poradenský servis, pomoc s vyhledáním informací, přístup na internet a využití výpočetní techniky. ICM zároveň podporuje participaci mladých lidí na svých činnostech i jejich vlastní iniciativu a aktivity (4: s. 12). ICM může také poskytovat **další služby** jakými jsou konzultace, kopírování, používání výpočetní techniky, prodej mládežnických slevových karet, profesní diagnostika, poradenské služby ve vybraných tématech realizované vlastními silami či prostřednictvím partnerských organizací a institucí, organizace vzdělávacích akcí k aktuálním tématům. Zaměření činnosti ICM lze rozšiřovat o další aktivity jako například kontaktní pracoviště v oblasti práce s nezaměstnanou mládeží, prevence sociálně patologických jevů, místo prodeje vstupenek na kulturní akce.

ICM České Budějovice

Organizace: Informační centrum pro mládež České Budějovice

Sídlo: Lannova 63, 370 01 České Budějovice

Kontaktní osoba: Zdeňka Kösslová

Telefon: 387 310 176

E-mail: icm@bud-in.cz

<http://www.bud-in.cz/>

Zřizovatel:

S.D.M. - sdružení dětí a mládeže je občanským sdružením založeným podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů, za účelem zajištění uspokojivého využívání volného času dětí a mládeže. S.D.M. – sdružení dětí a mládeže vzniklo v roce 1994 a má dvě střediska. První středisko, vodácko - turistický oddíl Delfín, celoročně pracuje s dětmi a mládeží formou pravidelných schůzek, jednodenních a vícedenních akcí a výprav, letního tábora. ICM České Budějovice bylo jako druhé středisko občanského sdružení S.D.M. založeno v roce 1999.

Provozní podmínky:

ICM České Budějovice sídlí v pronajatých prostorách budovy v majetku Statutárního města České Budějovice, která se nachází v těsné blízkosti autobusového a vlakového nádraží. Pronajaté prostory v přízemí budovy jsou snadno dostupné a tvoří je tři místnosti. Ve vstupní místnosti nalezneme zázemí pracovníka podávajícího informace a část systematicky uspořádaných informačních materiálů, vedených v šanonech podle oblastí poskytovaných informací. Druhou místnost tvoří pracoviště pro klienty vybavené počítačovou technikou, třetí místnost slouží jako kuchyňka a sklad materiálu. Otevírací doba: pondělí - pátek od 8 do 17 hodin.

Personální zabezpečení:

Činnost ICM České Budějovice je v této době personálně zabezpečena jedním zaměstnancem na plný úvazek, kterým je vedoucí centra. Dva pracovníci jsou zaměstnání na 0,2 úvazku. ICM České Budějovice dále příležitostně využívá práce dobrovolníků a studentů v rámci školní praxe.

Specifikace činnosti:

Hlavní náplní činnosti ICM České Budějovice je poradenský servis a bezplatné poskytování informací dětem, mládeži i široké veřejnosti v oblastech vzdělávání, práce, cestování, volný čas, ekologie, zdraví, sociálně patologické jevy, sociální skupiny a hnutí, občan a stát, mládež v EU, mezinárodní a národní organizace. Informace jsou zpracovávány do tiskových sestav založených v šanonech dle jednotlivých oblastí, dále jsou poskytovány prostřednictvím pracovníků ICM a vlastních internetových stránek. Nabídku informací doplňují brožury, letáky a publikace. ICM vede přehled návštěvnosti a hodnocení zájmu klientů o oblasti informací, na základě kterého získává přehled o nejvíce žádaných oblastech. Vytváří a prezentuje regionální elektronické informace a vyměňuje je v rámci sítě ICM v ČR. Pracovníci ICM dále vyřizují telefonické a e-mailové dotazy klientů.

Vedle základních služeb poskytuje ICM České Budějovice další nabídku služeb placených:

- Přístup na internet, kopírování, tisk, scanování.
- Předprodej vstupenek Ticketpro.
- Prodej přihlášek na střední, vyšší odborné, vysoké školy a nástavbové studium.
- Realizaci místních a mezinárodních vzdělávacích akcí.
- Zastřešení iniciativ mládeže a podporu mládeže.
- **Konzultace k programu EU Mládež v akci**

Program Mládež v akci na období 2007 až 2013 byl přijat Evropským parlamentem a Radou usnesením č. 1719/2006/EC z 15. 11. 2006. Tím byl vytvořen právní rámec pro podporu neformálních vzdělávacích aktivit pro mladé lidi. Svým zaměřením navazuje na předcházející programy Mládež pro Evropu, Evropská dobrovolná služba a Mládež. Program vychází vstříc zájmům a potřebám mladých lidí a dobrovolných pracovníků s mládeží. A to nejen formou finanční podpory nabízené jejich projektům, ale též formou poskytování informací, odborné přípravy a příležitosti rozvíjet nové partnerské kontakty v Evropě i za jejími hranicemi. Program je určen mladým lidem ve věku 13 až 30 let a pracovníkům s mládeží. V rámci programu Mládež v akci jsou podporovány mezinárodní výměny mládeže, Evropská dobrovolná služba, iniciativy mládeže, aktivity zaměřené na rozvoj kvalifikace pracovníků s mládeží, rozvoj evropské spolupráce při

koordinaci politiky v oblasti mládeže a rozšiřování možností spolupráce s nečlenskými zeměmi EU.

ICM České Budějovice je regionálním konzultantem tohoto programu. Zajišťuje informace o programu, odborné poradenství, přednášky, semináře, prezentace a podporu zájemcům o účast v programu.

- **Vysílající organizace Evropské dobrovolné služby**

Evropská dobrovolná služba je jednou z pěti akcí programu Mládež v akci, v rámci které mohou být lidé ve věku 18 – 30 let vysláni nebo přijati jako dobrovolníci v zemích Evropské unie nebo v partnerských zemích programu. Dobrovolná služba představuje pro mladého člověka intenzivní vzdělávací zkušenost, má přínos pro jeho osobní rozvoj a umožňuje začlenit se do místní komunity. ICM České Budějovice je vysílající organizací v rámci Evropské dobrovolné služby.

- **Napojení do informační sítě Eurodesk – regionální partner Evropské informační sítě pro mládež Eurodesk**

Eurodesk je evropská informační síť, která působí ve 30 evropských zemích a v ČR má 31 regionálních partnerů. Umožňuje mladým lidem a pracovníkům s mládeží snadný a rychlý přístup k evropským informacím. Informace se týkají evropských programů pro mladé lidi a pracovníky s mládeží, studia v zahraničí, práce, cestování, ubytování, dobrovolnictví, kontaktu na zahraniční organizace, obecných informací o EU. Regionální partneři poskytují informace mládeži s cílem rozšířit dostupnost informačních služeb Eurodesku pro mladé lidi na místní úrovni.

- **Profesní diagnostiku COMDI**

Profesní šetření, psychologické, pedagogické a somatické, pro volbu studia či povolání je prováděno pomocí počítačové diagnostiky COMDI. Počítačový program COMDI byl vyvinut pro potřeby pedagogicko psychologického poradenství Republikovým centrem pro vzdělávání Chotěboř ve spolupráci s evropskými zeměmi, MŠMT ČR a MPSV ČR. Program je certifikován Evropskou komisí pod č.j. CZ/98/1/82504/PI/1.1.1c/FPI. Jedná se o modulový systém složený z několika testových baterií s ohledem na věk, pohlaví, úroveň dosaženého vzdělání a potřeb pro bu-

doucí profesní orientaci. Profesní diagnostika obsahuje zjištění skutečných zájmů dítěte, jeho schopností s porovnáním dosažených výsledků v ZŠ, stanovení předpokladů pro možnosti budoucího studia a dalšího uplatnění z hlediska předpokladů a zájmů. Modul A napomáhá žákům základních škol ve věku 14 – 15 let při rozhodování jakým směrem orientovat svůj budoucí život, svou profesní kariérovou dráhu. Modul C je určen pro vycházející žáky středních škol s maturitními obory, nebo absolventy středních škol s maturitou, kteří se nemohou uplatnit ve svém oboru, nebo nemají dostatek odborné praxe.

ICM České Budějovice je oblastním střediskem profesní diagnostiky COMDI pro moduly A a C.

Vybrané aktivity realizované ICM České Budějovice v letech 2007 - 2008:

Hodnotící seminář programu Mládež – semináře se zúčastnili účastníci projektů, bývalí dobrovolníci a žadatelé z jednotlivých regionů.

Beseda o Evropské dobrovolné službě – beseda byla uspořádána pro středisko Junák – svaz skautů a skautek v Českých Budějovicích. Zúčastnili se jí vysokoškolští studenti a mládež napojená na skautské středisko, které je hostitelskou organizací Evropské dobrovolné služby.

Euro Night – akce uspořádaná ve spolupráci s regionální pobočkou informační služby Europe Direct v rámci Evropského týdne mládeže. Akce se uskutečnila v literární kavárně v Českých Budějovicích, zúčastnili se jí studenti středních škol a vysoké školy. ICM České Budějovice zde nabízelo informační materiály a poslechový hudební quiz.

Job days – přednáška na krajském úřadě pro studenty vyšších odborných škol týkající se zaměstnanosti v Evropské unii.

Možnosti neformálního vzdělávání pro mládež EU – přednáška na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity pro studenty, kteří se účastnili výběrového semináře Principy multikulturní tolerance. Přednáška byla zaměřena na praktické nástroje interkulturního vzdělávání v kontextu programů a priorit EU a představení možností účasti na vzdělávacích aktivitách, které rozvíjejí porozumění a schopnosti potřebné pro život v multikulturní společnosti.

Kampaň „All Different – All Equal“ – v rámci kampaně uspořádalo ICM České Budějovice internetovou soutěž týkající se problematiky lidských práv a literární soutěž Respekt na téma lidská práva.

Apdejt 02 – školící kurz pro iniciativní studenty středních škol ve spolupráci s Českou národní agenturou Mládež. V rámci kurzu se účastníci seznámili zážitkovou formou s programem Mládež v akci a jeho možnostmi. Součástí kurzu byla i organizace a vedení projektů samotnými účastníky a simulace práce v různých typech týmů a multikulturním prostředí.

Spolupráce s organizacemi a institucemi:

ICM České Budějovice je od roku 1999 členem AICM ČR a od roku 2007 je držitelem Certifikátu kvality poskytovaných služeb ICM, na základě kterého je oprávněno používat jednotné logo ICM a AICM ČR. V rámci sítě AICM ČR spolupracuje s ostatními ICM v ČR. Z oblasti veřejné správy spolupracuje ICM České Budějovice s Národním institutem dětí a mládeže MŠMT ČR, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Jihočeským krajem a Statutárním městem České Budějovice. Partnerem pro mezinárodní výměny mládeže a Evropskou dobrovolnou službu je Česká národní agentura Mládež. ICM České Budějovice dále spolupracuje s organizacemi pracujícími s dětmi a mládeží. Mezi tyto organizace patří Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. v Českém Krumlově, Dům dětí a mládeže Český Krumlov, Středisko výchovné péče Spirála v Českém Krumlově a další místní neziskové organizace.

V oblasti školství jsou to zejména střední školy a Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, pro které ICM České Budějovice pořádá semináře na téma dobrovolnictví a prezentuje zde svou činnost. Činnost ICM České Budějovice je propagována na výstavách pro školy (Vzdělání a řemeslo), na významných akcích pořádaných neziskovými organizacemi (Bambiriáda) a prostřednictvím partnerů z oblasti veřejné správy.

ICM Český Krumlov

Organizace: Informační centrum pro mládež Český Krumlov

Sídlo: Špičák 114, 381 01 Český Krumlov

Kontaktní osoba: Iva Sukdoláková

Telefon: 380 712 427

E-mail: cpdm@icmck.cz

<http://www.icmck.cz/>

Zřizovatel:

Zřizovatelem ICM Český Krumlov je Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. (dále jen „CPDM“). CPDM bylo založeno 28. 1. 1997 městem Český Krumlov jako obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. Hlavními činnostmi CPDM jsou pořádání školení, kurzů, besed, výchovných a vzdělávacích akcí, poskytování stipendií a půjček žákům a studentům, primární prevence v sociální oblasti, zřizování soukromých škol, školských zařízení a výchovně – vzdělávacích zařízení, poradenská a školící činnost v oblasti školství a výchovy mládeže.

CPDM má celkem šest projektových pracovišť – ICM, Nízkoprahový volnočasový klub Bouda, Streetwork a protidrogová poradna u Boudy, Internetové mládežnické rádio ICM, Vedení CPDM, Hudební studio mladých. Všechna projektová pracoviště sídlí v areálu Špičák 114, Český Krumlov. Projektové pracoviště ICM Český Krumlov bylo otevřeno v únoru 1998 a působí zejména v regionech Český Krumlov, Kaplice, Prachatice.

Provozní podmínky:

ICM Český Krumlov sídlí v 1. patře budovy v areálu Špičák 114. V budově mají vedle projektových pracovišť CPDM sídlo také dvě ordinace dětských lékařů, pracoviště pedagogicko psychologické poradny, logopedie, Středisko výchovné péče Spirála, klinický psycholog pro děti, mládež a rodinu. V blízkosti budovy sídlí Základní škola T. G. Masaryka a gymnázium. Prostory ICM Český Krumlov jsou tvořeny třemi místnostmi. Ve vstupní místnosti se nachází zázemí informátora, šanony s informacemi ze základních oblastí a informacemi regionálního typu, kopírovací služba, informační ná-

stěnka pro potřeby studentů. Tato místnost je využívána i pro přednášky. Ve druhé, počítačové místnosti, je k dispozici i další technické vybavení jako scanner nebo webová kamera, zároveň se zde nachází výstava mapující významné projekty CPDM. Třetí místnost slouží jako zázemí pro pracovníky ICM. Otevírací doba: pondělí – pátek od 9 do 17 hodin.

Personální zabezpečení:

ICM Český Krumlov zaměstnává v současném období dva pracovníky na plný úvazek – vedoucí centra a informační pracovník, jednoho pracovníka na částečný úvazek – poradenská činnost. Dále v ICM Český Krumlov pracují praktikanti, stážisté a dobrovolníci.

Specifikace činnosti:

Hlavní činnosti ICM Český Krumlov - zpracování a poskytování informací dětem, mládeži, pedagogům, rodičům a pracovníkům s dětmi a mládeží i široké veřejnosti z 11 základních oblastí.

Doplňkové služby placené – internet, kopírování, laminovací služba, prodej publikací, tisk, přístup na počítač.

Doplňkové služby zdarma:

- scanování, zapůjčování vzdělávacích a naučných CD-Romů, videokazet, DVD a publikací, exkurze žáků a studentů v ICM;
- jednorázové a nepravidelné akce pro děti a mládež;
- odborné poradenství v oblastech pedagogika volného času, granty, krizová pomoc a intervence, profesní a studijní poradenství, konzultace a pomoc v oblasti Evropské dobrovolné služby a evropských výměn mládeže;
- ICM Český Krumlov je regionálním partnerem Evropské informační sítě pro mládež Eurodesk.

Vybrané aktivity realizované ICM Český Krumlov v letech 2007 - 2008:

Informační semináře pro studenty a pedagogy – semináře pro žáky základních škol a studenty středních škol na témata z oblasti prevence sociálně patologických jevů. Seminář pro pedagogy na téma Dětská agresivita.

Publikační činnost – ICM Český Krumlov vydalo ve spolupráci s ICM České Budějovice a Tábor katalog Levného ubytování Jihočeského kraje v tištěné a elektronické verzi. Podílí se na vydávání tištěného občanského informačního zpravodaje Zpravodaj.Krumlov.cz.

Projekt Průvodce mým městem aneb UNESCO dětem – Děti pro UNESCO – projekt realizovalo ICM Český Krumlov ve spolupráci s městem Český Krumlov a byl určen dětem, mládeži, žákům a studentům škol v Českém Krumlově. Účastníci projektu vytvořili sedm průvodců městem Český Krumlov.

Kampaň „All Different – All Equal“ – v rámci této evropské kampaně mládeže na podporu lidských práv uspořádalo ICM Český Krumlov informační besedy a semináře o kampani a svých projektových pracovištích na základních školách v Českém Krumlově a Kaplici, na mládežnickém rádiu uskutečnilo dva komponované pořady o lidských právech a soutěže o věcné ceny. Vyhlásilo výtvarnou soutěž pro žáky II. stupně základních škol na téma Barevný svět a uspořádalo její vernisáž v nízkoprahovém klubu Bouda.

Výtvarná soutěž „Jak by mělo vypadat české Euro“ – soutěž pro žáky II. stupně základních škol. Cílem soutěže bylo, aby se žáci zamysleli nad rokem 2010, kdy by měla Česká republika přijmout společnou měnu zemí Evropské unie. Žáci měli navrhnout vzhled bankovky s typickými českými symboly.

Podpora zaměstnanosti – ICM Český Krumlov realizuje služby vedoucí k podpoře zaměstnanosti – nabízí kontakty na příležitostné brigády a zaměstnání, klientům vedeným na úřadu práce poskytuje zdarma přístup na internet.

Spolupráce s organizacemi a institucemi:

ICM Český Krumlov je členem AICM ČR a v roce 2007 získalo Certifikát kvality poskytovaných služeb ICM, na základě kterého je oprávněno používat jednotné logo ICM a AICM ČR. ICM Český Krumlov spolupracuje s informačními centry pro mládež v České republice a s Národním informačním centrem v Praze. Ve spolupráci s AICM ČR se podílí na organizační přípravě vzdělávacích výstav a informačních expozic na veletrzích a výstavách (Vzdělání a řemeslo, EDUCA). V oblasti výměny informací spolupracuje s Národním institutem dětí a mládeže. Při realizaci svých průběžných a nepravidelných aktivit, mezi které patří semináře, besedy a přednášky na vybraná témata

vztahující se k životu mladé generace a možnosti zapojení do aktivit a projektů na mezinárodní úrovni spolupracuje se základními a středními školami, projektovými pracovišti zřizovanými CPDM, občanským sdružením ICOS Český Krumlov a institucemi z oblasti veřejné správy.

ICM Tábor

Organizace: Informační centrum pro mládež Tábor

Sídlo: Farského 887, 390 02 Tábor

Kontaktní osoba: dr. Václav Pavlík

Telefon: 381 252 416

E-mail: info@icmtabor.cz

<http://www.icmtabor.cz/>

Zřizovatel:

ICM Tábor zahájilo svou činnost 1. 2. 1999 a jeho zřizovatelem bylo Občanské sdružení Tábořsko. Občanské sdružení Tábořsko vzniklo v roce 1998 za účelem získávání, zpracovávání a poskytování informací v rámci regionu. Od 7. 12. 2001 je ICM Tábor jako jediné ze tří ICM v Jihočeském kraji samostatným právním subjektem založeným podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů.

Provozní podmínky:

ICM Tábor sídlí v budově, která je ve vlastnictví státu a nachází se v centru města Tábor. Pro provoz využívá ICM pět místností v 1. patře budovy. Ve vstupní místnosti je umístěna recepce a dokumentační středisko. Klienti zde najdou informační materiály a mohou využít poradenství a doplňkové služby. Pro internetový klub jsou využívány další dvě místnosti. Jsou zde umístěny počítače s připojením na internet a další výpočetní technika. Čtvrtou místnost využívá ICM pro otevřený klub a školící aktivity. Poslední místnost slouží jako zázemí pro pracovníky ICM.

ICM Tábor je vybaveno šesti počítači pro veřejnost s přístupem na internet, třemi počítači pro logistiku, dvěma notebooky, dataprojektorem, promítacím plátnem, kopírkou, dvěma tiskárnami, scannerem, videokamerou, televizí, videem, telefonem a fa-

xem. Otevírací doba je aktualizována dle zájmů a potřeb návštěvníků, oficiální provozní doba je pondělí – pátek od 8.45 do 17.15 hodin.

Personální zabezpečení:

ICM Tábor má v současnosti dva stálé zaměstnance na 1,5 pracovního úvazku, kteří zajišťují základní činnost informačního centra a provoz organizace. Dále jeden pracovník působí jako regionální konzultant programu Mládež v akci a zároveň regionální partner Evropské informační sítě pro mládež Eurodesk. ICM Tábor rovněž spolupracuje s dobrovolníky z řad mladých lidí a studentů. V ICM Tábor působí zahraniční dobrovolníci z řad Evropské dobrovolné služby programu Mládež v akci.

Specifikace činnosti:

Cílovou skupinou ICM Tábor je zejména neorganizovaná mládež ve věku do 26ti let. Poskytované služby lze rozdělit do třech základních oblastí: dokumentační středisko, středisko aktivit klubového typu, středisko služeb.

Dokumentační středisko nabízí bezplatné informační a poradenské služby z 11 základních oblastí a doplňkové služby. Doplňkové služby dokumentačního střediska tvoří aktivní nabídka programu Mládež v akci, nabídka krátkodobých pracovních příležitostí, informace o možnostech pro volný čas v regionu, informační projekty ICM ČR.

Středisko aktivit klubového typu tvoří internetový klub a otevřený klub. V *internetovém klubu* mají návštěvníci k dispozici počítače s připojením na internet, tiskárny, scanner, zálohovací zařízení na CD nosiče. Je zde možné vytisknout si zpracované textové materiály atd. Tato služba je zpoplatněna, ale studenti si mohou nárokovat výrazné studentské a věrnostní slevy. Pro nezaměstnanou a handicapovanou mládež je přístup na internet zdarma. V rámci klubu mohou návštěvníci využít i počítačové a internetové poradenství.

Otevřený klub realizuje ICM Tábor ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Jedná se o pravidelné a nepravidelné volnočasové činnosti, aktivity programu Mládež v akci (mezinárodní výměny mládeže, iniciativy mládeže, Evropská dobrovolná služba), poradenství a pomoc v krizi, vzdělávací projekty a akce pro neorganizovanou mládež, pracovníky s mládeží i nejširší veřejnost (přednášky, besedy, workshopy, výstavy, atd.).

Středisko služeb poskytuje placené služby podporující provoz ICM. Jedná se zejména o kopírování, scanování, veřejnou faxovou službu, psaní a tisk materiálů z počítače, prodej karet pro studenty, pedagogy a mládež (ISIC, ITIC, ALIVE). Další nedílnou součástí tohoto střediska tvoří:

- Činnost regionálního střediska Evropské informační sítě Eurodesk.
- Činnost regionálního zastoupení programu Mládež v akci (prezentace, poradenství, administrace, realizace projektů v rámci jednotlivých akcí programu).
- Hostitelská a vysílající organizace Evropské dobrovolné služby – ICM Tábor přijímá a hostí dobrovolníky ze zemí Evropské unie. Zároveň vysílá zájemce k výkonu této dobrovolné služby do zemí Evropské unie.
- Publikační činnost – ICM Tábor vydává týdně informační soubory Krátkodobé pracovní příležitosti Tábor a okolí, Krátkodobé pracovní příležitosti v zahraničí, Aktuality z programů Mládež v akci a Eurodesk, Víkendovka (přehled kulturních, společenských a sportovních akcí). Měsíčně vydává zpravodaj Tábíčko (tématické zpravodaje k prezentaci standardních i nestandardních služeb) a základní propagační tiskoviny.
- Zapojení do evropských projektů dětí a mládeže.

Vybrané aktivity realizované ICM Tábor v letech 2007 - 2008:

Evropská dobrovolná služba – ICM Tábor jako vysílající organizace vyslalo za dobu svého působení do zahraničí (Španělsko, Německo, Slovensko, Finsko, Itálie) 13 zájemců, jako hostitelská organizace přijalo 5 dobrovolníků ze zahraničí (Belgie, Německo, Estonsko, Francie).

Informačně poradenská fóra – nabídka neformálních aktivit. Tato nabídka byla obohacena o projekt Intertalenti – prezentace a audioprojekce mladých evropských talentů s využitím internetu. Byla realizována prezentace evropských aktivit, projekce audiovizuálních snímků Evropské unie - Evropské informační systémy a programy pro studenty – Evropské dny pracovních příležitostí - Evropské týdny mobility – Evropský den bez aut – Evropský den jazyků - Zdravé pracoviště - Dobré pro Vás - Evropská kampaň o hodnocení rizik - Evropské dny zdravé výživy.

Jak se žije v Palestině - výstava fotografií PhDr. Miluše Tůmové, studentky postgraduálního studia etnologie a historie na FF UK v Praze, ze studijní stáže v Arab Educatio-

nal Institute, Bethlehem, NGO, Palestina. Doprovodné akce – prezentace Evropské dobrovolné služby, přednášky s besedami na školách.

3. ročník graffiti projektu “Evropa očima mladých lidí “ - ve spolupráci s neformální skupinou graffiti Crew Tábor, Základní školou Helsinská a Mateřskou školou Kollárova Tábor.

Akce pro děti z nestátních neziskových organizací – akce zaměřené na petanque, ochranu fauny a prezentaci nestátních neziskových organizací.

Spolupráce s organizacemi a institucemi:

ICM Tábor byl 6. 12. 2007 přidělen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR čestný titul „Organizace uznaná MŠMT pro oblast práce s dětmi a mládeží“ na období 2008 až 2010. ICM Tábor úzce spolupracuje s AICM ČR, jejímž je členem, dále spolupracuje s Národním informačním centrem pro mládež v Praze, Českou národní agenturou Mládež a Českou radou dětí a mládeže. Z oblasti veřejné správy spolupracuje s městy Tábor a Sezimovo Ústí a s Jihočeským krajem. Dalšími partnery ICM Tábor jsou místní mládežnické a jiné neziskové i ziskové organizace, školy a školská zařízení. Převážně na středních školách pořádá ICM Tábor informační semináře pro studenty, na kterých je seznamuje s možnostmi jejich zapojení do mládežnických iniciativ, které lze realizovat mimo školu. Na úrovni neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží spolupracuje ICM Tábor zejména s Domem dětí a mládeže Tábor na pořádání akce Bambiriáda. V rámci pořádání této akce pak spolupracuje i s organizacemi, které se do ní zapojují a prezentují zde svou nabídku volnočasových aktivit pro děti. Snahou ICM Tábor je spolupracovat s těmito nestátními neziskovými organizacemi i v průběhu celého roku, na propagaci jejich činnosti mezi dětmi a mládeží a dále pravidelným šířením prezentace nabídky akcí pro děti a mládež. Tato spolupráce není v současné době velmi rozvinuta.

Statistika návštěvnosti ICM

Rok	ICM České Budějovice			ICM Český Krumlov			ICM Tábor		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Způsob využívání služeb a informací									
Fyzické osoby v ICM	1 296	1 179	1 022	1 910	1 188	580	15 562	12 678	7 664
Webové stránky ICM (unikátní přístupy)	2 904	5 478	22 116	38 253	69 917	56 646	17 941	24 678	22 374
Akce ICM	213	186	292	355	115	259	206	24	32
Informace poskytnuté e-mailem, telefonicky, poštou	321	231	192	2 330	403	1 147	5 769	3 818	2 257
CELKEM	4 734	7 074	23 622	42 848	71 623	58 632	39 478	41 198	32 327

8.2 Výsledky analýzy dokumentů

Analýzou dokumentů byly zjištěny tři činnosti, které mají vztah k dětem a mládeži a k jejich mimoškolním aktivitám:

- **Zpracování a poskytování informací**

Vydávání brožur a materiálů s informacemi zaměřenými na oblast trávení volného času. Patří sem zejména informace z oblastí vzdělávání, krátkodobé pracovní příležitosti v daném regionu či zahraničí, nabídka volnočasových aktivit od regionálních organizací.

Možnost samostatného získávání informací prostřednictvím internetu, dostupnost informačních technologií a placených služeb i dětem a mládeži ze sociálně slabých rodin.

Poskytování informací z Evropské informační sítě Eurodesk a z programu pro neformální vzdělávání Mládež v akci.

- **Aktivní zapojení do projektů**

Ve všech třech ICM se studenti a dobrovolníci zapojují do činnosti a provozu centra, rozvíjejí tak své schopnosti a dovednosti v oblasti získávání a zpracovávání informací.

Realizace akcí a kampaní souvisejících s volnočasovými aktivitami. Jedná se například o školící kurzy pro žáky a studenty, soutěže, výstavy a besedy.

V rámci Evropské dobrovolné služby vysílají ICM dobrovolníky pracovat do mládežnických organizací zemí Evropské unie a dalších partnerských zemí programu Mládež v akci.

- **Společné projekty a spolupráce s místními organizacemi**

Na základních, středních školách a vysoké škole jsou žákům a studentům prezentovány možnosti jejich zapojení se do mládežnických aktivit zejména na mezinárodní úrovni. ICM vydávají informační soubory s možnostmi a nabídkou trávení volného času. Dále spolupracují s nestátními neziskovými organizacemi na přípravě projektů a prezentačních akcí pro děti a mládež. Z provedeného průzkumného šetření vyplývá, že aktivity a projekty vyplývající z mezinárodních projektů ve směru k dětem a mládeži jsou v ICM na velice dobré úrovni. Jako nedostatečná se zde jeví spolupráce s místními nestátními neziskovými organizacemi.

8.3 Výsledky dotazníkového šetření

H1: Většinu návštěvníků ICM tvoří chlapci ve věku 15 – 18 let.

Dotazník vyplnilo celkem 101 respondentů. Z toho v Českých Budějovicích vyplnilo dotazník 19 respondentů, v Českém Krumlově 52 respondentů a v Táboře 30 respondentů.

Při zjišťování struktury klientů jednotlivých ICM jsem se zaměřila na získání údajů o jejich pohlaví, věku, současném či dokončeném studiu a o zaměstnání. Pro vyhodnocení potřebných informací byly využity otázky dotazníku č. 1, 2 a 3.

Tabulka č. 1 – Pohlaví respondentů

Název organizace	Počet respondentů celkem	Muži	Ženy
ICM České Budějovice	19	10	9
ICM Český Krumlov	52	29	23
ICM Tábor	30	17	13
CELKEM	101	56	45

Poměr mezi muži a ženami je téměř shodný. Mužů bylo mezi respondenty o 11 více.

Tabulka č. 2 - Věková struktura respondentů

Název organizace	Věková kategorie			
	do 15ti let	15 - 18 let	18 - 26 let	více jak 26 let
ICM České Budějovice	4	3	7	5
ICM Český Krumlov	49	1	1	1
ICM Tábor	2	7	11	10
CELKEM	55	11	19	16

Pro účely výzkumu byly stanoveny čtyři věkové kategorie. Z tabulky č. 2 vyplývá, že nejvyšší počet respondentů (55 respondentů) tvoří děti ve věku do 15ti let. Tato věková kategorie však převažuje pouze v ICM Český Krumlov. V ICM České Budějovice a Tábor vyplnilo dotazník nejvíce respondentů ve věkové kategorii 18 až 26 let (19 respondentů), na druhém místě pak v kategorii více jak 26 let (16 respondentů). Ve věkové kategorii 15 – 18 let celkem vyplnilo dotazník 11 respondentů a z tohoto počtu bylo celkem 7 mužů a 4 ženy.

Tabulka č. 3 – Studující respondenti

Typ školy, kterou respondenti studují	Název organizace			Celkem
	ICM České Budějovice	ICM Český Krumlov	ICM Tábor	
základní škola	5	49	1	55
střední škola	5	1	7	13
učiliště	0	0	0	0
vyšší odborná škola	1	0	3	4
vysoká škola	0	0	6	6
Současně studujících CELKEM	11	50	17	78
Studium ukončeno	8	2	12	22

Z celkového počtu 101 respondentů je 78 studujících a 22 s ukončeným studiem. 55 současně studujících respondentů jsou žáci základních škol, což odpovídá věkové struktuře respondentů věkové kategorie do 15ti let v Českém Krumlově (tabulka č. 2). Druhou největší skupinu (13 respondentů) tvoří středoškolští studenti.

Tabulka č. 4 – Respondenti s ukončeným vzděláním

Dosažené vzdělání	Zaměstnán		Celkem
	ano	ne	
základní škola	0	1	1
střední škola	8	3	11
učiliště	4	1	5
vyšší odborná škola	0	0	0
vysoká škola	5	0	5
CELKEM	17	5	22

Z tabulky č. 4 vyplývá, že 22 respondentů již ukončilo vzdělání a z toho je 17 respondentů zaměstnaných a 5 respondentů nezaměstnaných. Střední školu absolvovalo 11 respondentů, učiliště a vysokou školu 5 respondentů a jeden respondent ukončil základní školu. Přestože ICM Tábor a Český Krumlov nabízejí nezaměstnaným internet zdarma, dá se říci, že jejich zastoupení mezi respondenty je poměrně malé.

Závěr k H1

Hypotéza č. 1 nebyla potvrzena. Průzkumem bylo zjištěno, že většinu návštěvníků ICM tvoří chlapci ve věku do 15ti let (55 respondentů, 32 mužů a 23 žen). Druhou největší skupinou jsou respondenti ve věku 18 – 26 let (19 respondentů), kde 7 respondentů jsou muži a 12 respondentů ženy. Třetí nejpočetnější skupinu tvoří respondenti ve věku více jak 26 let (16 respondentů) a věková skupina 15 – 18 let je mezi respondenty zastoupena v nejmenším počtu (11 respondentů).

H2: Při výběru mimoškolních aktivit preferují klienti ICM jako informační zdroj internet.

Pro ověření druhé hypotézy bylo využito otázky č. 6 dotazníku.

Tabulka č. 5 - Preferované informační zdroje při výběru mimoškolních aktivit

(respondenti měli zaškrtnout max. 3 možnosti)

Informační zdroj	Věková kategorie				Celkem
	do 15ti let	15 - 18 let	18 - 26 let	více jak 26 let	
škola	14	0	2	0	16
rodiče	26	2	3	1	32
kamarádi, přátelé	50	11	16	11	88
partner, partnerka	17	3	10	7	37
noviny, časopisy	4	0	3	3	10
informační letáky	1	1	2	3	7
informační centrum	2	2	5	3	12
rádio	5	0	1	2	8
televize	13	2	0	3	18
internetové stránky	11	9	9	6	35
jiné	1	0	0	0	1

Respondenti při výběru mimoškolních aktivit nejvíce preferují jako zdroj informací kamarády a přátele. Na druhém místě jsou to jejich partneři a třetím nejvíce preferovaným zdrojem jsou u respondentů internetové stránky. Přitom u respondentů ve věkové kategorii do 15ti let jsou na druhém místě rodiče, u kategorie 15 – 18 let internetové stránky. Informační centrum preferuje jako informační zdroj pouze 12 respondentů

z celkového počtu 101 respondentů. Domnívám se, že nejvíce preferovaný informační zdroj, kamarádi a přátelé, souvisí se způsobem trávení volného času (tabulka č. 8). Z tabulky č. 8 vyplývá, že 72% respondentů tráví svůj volný čas spontánní neorganizovanou činností.

Závěr k H2

Hypotéza č. 2 nebyla potvrzena. Internet jako zdroj informací při výběru mimoškolních aktivit využívá 35 respondentů. Pro nejvíce respondentů jsou zdrojem informací kamarádi a přátelé.

H3: Nejčastějším účelem návštěv klientů v ICM je vyhledávání nabídek aktivit pro volný čas.

Pro vyhodnocení hypotézy č. 3 byly využity odpovědi respondentů na otázky dotazníku č. 8, 9 a 10.

Tabulka č. 6 - Nejčastější důvod návštěvy informačního centra pro mládež

(respondenti měli zaškrtnout max. 3 možnosti)

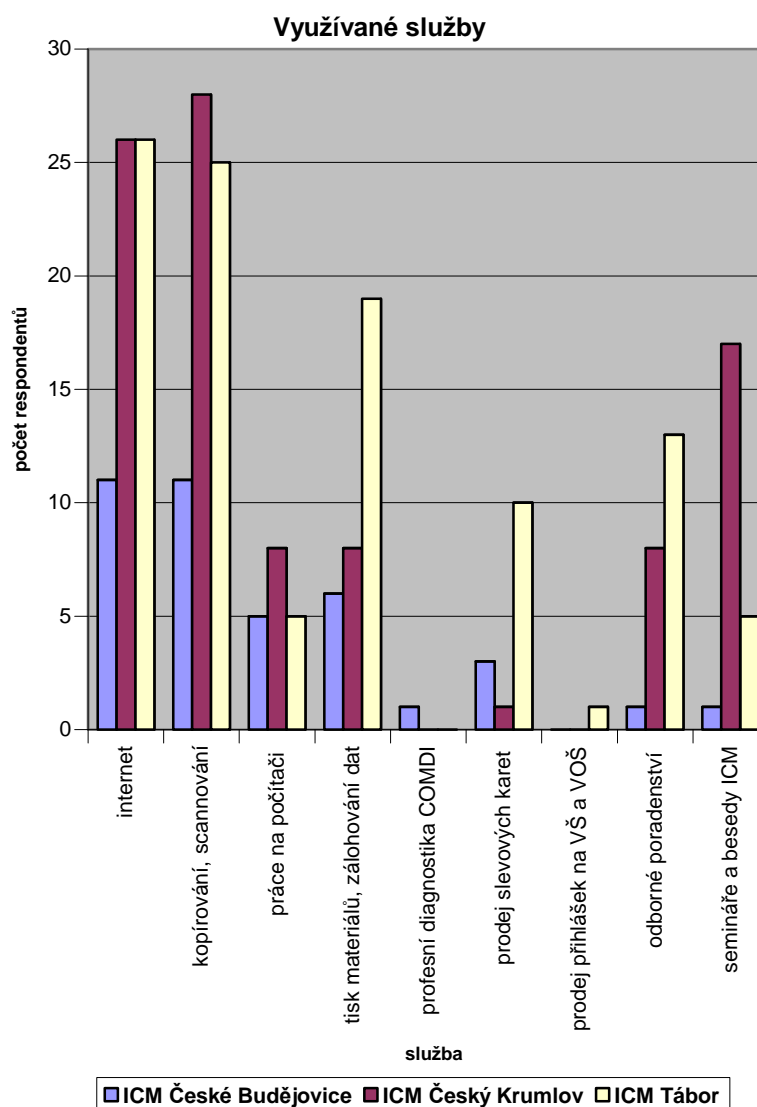
Účel návštěv/y	Věková kategorie				Celkem
	do 15ti let	15 - 18 let	18 - 26 let	více jak 26 let	
poskytované informace	26	8	10	14	58
poskytované služby	28	9	13	14	64
nabídka volnočasových aktivit	17	3	3	2	25
otevřený klub	20	1	2	0	23
aktivity programu Mládež v akci	4	2	9	1	16
jiné	2	0	0	0	2

Z tabulky č. 6 vyplývá, že nejčastějším důvodem návštěvy ICM jsou poskytované služby. Celkem 64 respondentů uvedlo, že navštěvuje ICM za účelem jejich využití.

Druhým nejčastějším důvodem návštěvy ICM jsou poskytované informace – nejvíce požadované oblasti informací jsou „volný čas, vzdělávání v ČR a zahraničí, práce a brigády v ČR a zahraničí“ (viz tabulka č. 7).

Nabídka volnočasových aktivit a aktivit otevřeného klubu je důvodem návštěv pro 48 respondentů, z toho pro 37 respondentů ve věkové kategorii do 15ti let. Celkem 16 respondentů se zajímá o aktivity programu Mládež v akci.

Graf č. 1 – Služby využívané klienty ICM

Nejčastějším důvodem návštěvy ICM jsou nabízené služby (viz tabulka č. 6). Tento důvod uvedlo celkem 64 respondentů. Mezi využívané služby zařadilo 64 respondentů kopírování a scanování, 63 respondentů připojení k internetu, 33 respondentů tisk materiálů a zálohování dat, 23 respondentů semináře a besedy pořádané ICM, 22 respondentů odborné poradenství, které ICM nabízejí.

Tabulka č. 7 - Požadované oblasti informací

(respondenti mohli zvolit libovolný počet možností)

Oblast	Věková kategorie				Celkem
	do 15ti let	15 - 18 let	18 - 26 let	více jak 26 let	
Vzdělávání v ČR a v zahraničí	24	3	9	3	39
Práce a brigády v ČR a v zahraničí	14	8	14	2	38
Cestování v ČR a v zahraničí	11	3	6	6	26
Volný čas	30	6	12	10	58
Soutěže	18	1	1	0	20
Sociálně patologické jevy	1	0	1	0	2
Občan a stát	0	0	5	3	8
Mládež v EU	2	2	7	1	12
Eurodesk	0	0	5	0	5
Europe direct	0	1	0	0	1
Mezinárodní a národní organizace	2	0	3	3	8
Informace z regionu	6	8	8	9	31

Poskytované informace jsou druhým nejčastějším důvodem návštěvy ICM. Tento důvod uvedlo celkem 58 respondentů, přičemž nejvíce z nich (58 respondentů) požaduje informace z oblasti volný čas, 39 respondentů z oblasti vzdělávání v ČR a zahraničí, 38 respondentů z oblasti práce a brigády v ČR a zahraničí a 31 respondentů požaduje informace z regionu. 20 respondentů vyhledává informace o soutěžích.

Závěr k H3

Hypotéza č. 3 byla potvrzena. Součtem počtu respondentů, kteří uvedli jako důvod návštěvy získání informací o nabídce volného času (58 respondentů), a nabízené volnočasové aktivity (25 respondentů), bylo zjištěno, že celkem 83 respondentů navštěvuje nebo navštívilo ICM z důvodu vyhledání nabídky aktivit pro volný čas.

H4: Klienti ICM nejčastěji využívají nabídky aktivit pro neorganizovanou mládež.

Na zjištění nejčastějšího způsobu trávení volného času respondentů byla zaměřena otázka č. 5 dotazníku.

Tabulka č. 8 - Způsob trávení volného času

(respondenti mohli zvolit libovolný počet možností)

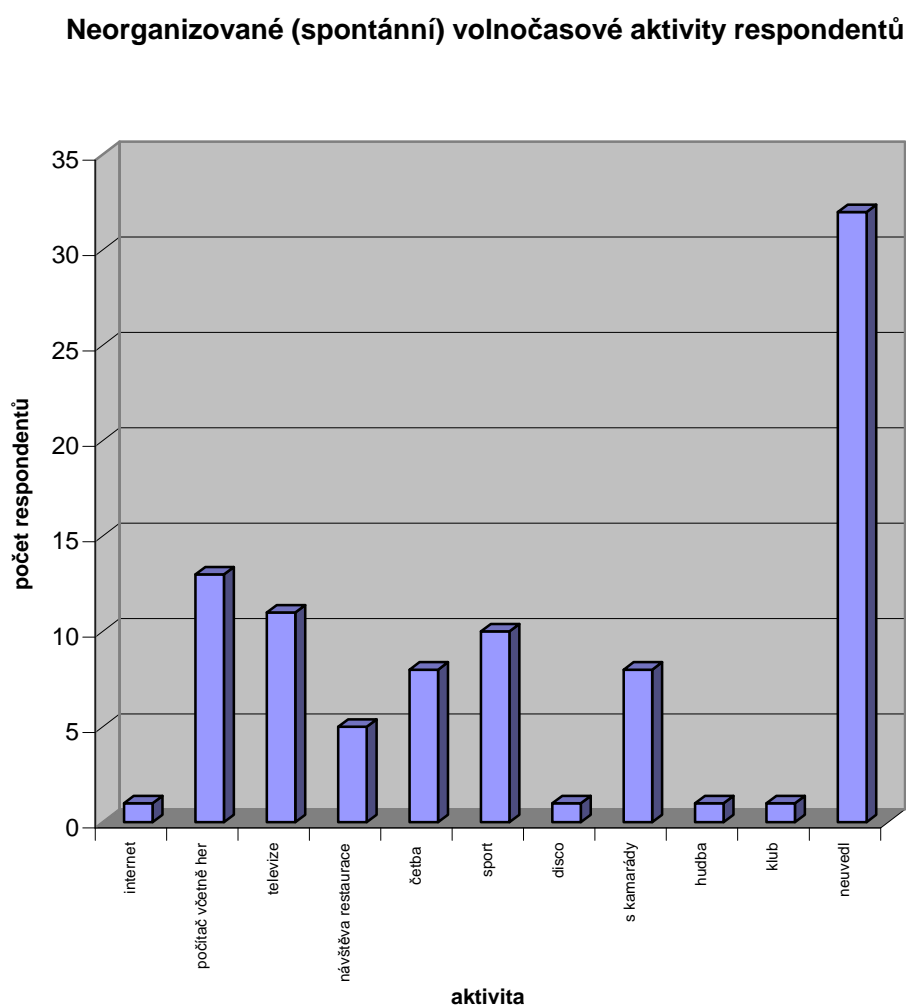
Způsob trávení volného času	Věková kategorie				Celkem
	do 15ti let	15 - 18 let	18 - 26 let	více jak 26 let	
pravidelné organizované volnočasové aktivity	17	1	2	0	20
nepravidelné organizované volnočasové aktivity	5	0	3	0	8
neorganizované (spontánní) volnočasové aktivity	33	10	14	15	72
nevedl	0	0	0	1	1

Respondenti měli zvolit jednu ze tří možností jak nejčastěji tráví svůj volný čas. Zda jej tráví v zájmových kroužcích, sportovních oddílech nebo dalších formách pravidelných organizovaných činností (pravidelné organizované aktivity), nebo zda jej tráví v otevřených klubech, nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, případně zda se účastní akcí pro neorganizované děti a mládež (nepravidelné organizované aktivity), třetí možnost spočívala v trávení volného času spontánními neorganizovanými činnostmi (neorganizované spontánní aktivity).

Celkem 8 respondentů navštěvuje nepravidelné organizované aktivity, které jsou určeny zejména pro neorganizovanou mládež (např. klub otevřených dveří, nízkoprahové centrum pro děti a mládež, jednorázové akce). 20 respondentů se účastní pravidelných organizovaných volnočasových aktivit – nejvíce respondentů odpovědělo, že navštěvuje kroužky domů dětí a mládeže.

Největší počet respondentů (celkem 72) tráví svůj volný čas neorganizovaně, spontánními činnostmi.

Graf č. 2 – Neorganizované (spontánní) aktivity respondentů

V dotazníku měli respondenti trávící čas spontánními aktivitami uvést o jaké konkrétní aktivity se jedná. Výsledek je znázorněn v grafu č. 2. Konkrétní činnosti uvedlo 40 respondentů, zbývajících 32 respondentů tuto část otázky nevyplnilo. Nejčastějšími

aktivitami respondentů v jejich volném čase jsou: práce na počítači včetně hraní her (13 respondentů), sledování televize (11 respondentů), sport (10 respondentů), četba (8 respondentů), zábava s kamarády (8 respondentů), návštěvu restaurace uvedlo 5 respondentů.

Závěr k H4

Hypotéza číslo 4 nebyla potvrzena. Z výzkumu vyplynulo, že klienti ICM tráví nejčastěji svůj volný čas neorganizovanými (spontánními) aktivitami. Tuto možnost zvolilo 72 respondentů.

III. ZÁVĚR

Zaměřením teoretické části této bakalářské práce jsem se snažila zmapovat oblast informací a informačního systému pro mládež v naší republice. Na základě studia odborné literatury je utříděn aktuální informační systém pro mládež včetně pojmového vymezení všech existujících zařízení, která tyto aktivity nabízejí.

V praktické části jsem se pokusila na základě analýzy dokumentů, vztahujících se k činnosti ICM, popsat vize fungování a existence těchto institucí a jejich vztah k mimoškolním aktivitám dětí a mládeže. Zaměření na tři jihočeská ICM – v Táboře, Českých Budějovicích a Českém Krumlově – se ukázalo jako dobře promyšlené, neboť tato ICM patří v rámci celé ČR mezi nejlépe hodnocená centra a spolupráce s nimi byla oboustranně přínosná a bezproblémová. Výsledky analýzy dokumentů poukazují na tři specifické činnosti zkoumaných ICM, na základě kterých lze konstatovat jejich význam ve vztahu k mimoškolním aktivitám mládeže:

1. Zpracování a poskytování informací – tato činnost zahrnuje vydávání brožur a materiálů s informacemi zaměřenými na oblast trávení volného času, možnost samostatně informace získávat, dostupnost informačních technologií a poskytování informací z evropské informační sítě a programu pro neformální vzdělávání.

2. Aktivní zapojení do projektů – studenti a dobrovolníci jsou zapojováni do činnosti a provozu ICM. ICM realizují akce a kampaně související s volnočasovými aktivitami a v rámci Evropské dobrovolné služby vysílají mladé lidi pracovat do mládežnických organizací.

3. Společné projekty a spolupráce s místními organizacemi – v rámci spolupráce se základními, středními a vysokými školami jsou žákům a studentům prezentovány možnosti zapojení se do mládežnických aktivit. ICM vydávají informační soubory s možnostmi a nabídkou trávení volného času a spolupracují s nestátními neziskovými organizacemi na přípravě projektů a prezentačních akcí pro děti a mládež.

Kromě analýzy dokumentů jsem provedla i dotazníkové šetření mezi klienty ICM. Tato část výzkumného šetření byla zaměřena na ověření čtyř předem stanovených hypotéz, které přinesly následující výsledky:

Hypotéza H1: Většinu návštěvníků ICM tvoří chlapci ve věku 15 – 18 let.

Hypotéza č. 1 nebyla potvrzena. Výzkumem bylo zjištěno, že většinu návštěvníků ICM tvoří chlapci ve věku do 15ti let. Věková skupina 15 – 18 let byla mezi respondenty zastoupena v nejmenším počtu.

Hypotéza H2: Při výběru mimoškolních aktivit preferují klienti ICM jako informační zdroj internet.

Hypotéza č. 2 nebyla potvrzena. Z výsledků výzkumu vyplývá, že klienti ICM při výběru svých mimoškolních aktivit preferují jako zdroj informací kamarády a přátele. Druhým nejčastěji uváděným zdrojem jsou partneři. Internet je třetím nejvyužívanějším zdrojem informací.

Hypotéza H3: Nejčastějším účelem návštěv klientů v ICM je vyhledávání nabídek aktivit pro volný čas.

Hypotéza č. 3 byla potvrzena. Z celkového počtu 101 respondentů jich 83 navštívuje nebo navštívilo ICM z důvodu vyhledání nabídky aktivit pro volný čas.

Hypotéza H4: Klienti ICM nejčastěji využívají nabídky aktivit pro neorganizovanou mládež.

Hypotéza č. 4 nebyla potvrzena. Z výzkumu vyplývá, že respondenti tráví nejčastěji volný čas vlastními spontánními aktivitami. Přičemž nejčastější aktivitou respondentů ve volném čase je práce a hra na počítači, následuje sledování televize a sportovní aktivity.

Přestože bylo toto šetření a následné zpracování dat časově náročné, je možno konstatovat, že konkrétní data zpracovaná danou formou s využitím tabulek i grafů mají určitou vypovídací hodnotu. Mohou tudíž být velmi významným zdrojem informací nejen pro Asociaci pro podporu rozvoje informačních center pro mládež v ČR (AICM

ČR) a její jednotlivé zastřešované subjekty, ale i pro všechny ostatní instituce, které se využíváním volného času dětí a mládeže v mimoškolní době zabývají.

Výsledky výzkumu mohou v neposlední řadě využít i veřejnoprávní instituce jako jsou obce, města a kraje, a to při tvorbě či aktualizaci svých strategických a koncepčních dokumentů a při stanovování priorit a konkrétních cílů v rámci svých dotačních a grantových programů směřujících k podpoře mimoškolních volnočasových a zájmových aktivit dětí a mládeže.

SEZNAM POUŽITÉ A CITOVANÉ LITERATURY

1. *Evropská charta informací pro mládež* [online]. Bratislava: European Youth Information and Counselling Agency (EYRICA), 2004. [cit. 2008-10-11].
< <http://www.eryica.org/en/content/european-youth-information-charter> >
2. HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
3. Komise Evropských společenství. *Bílá kniha Evropské komise - Nový podnět pro evropskou mládež*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, odbor pro mládež, 2002. ISBN 80-86033-74-0.
4. *Koncepce rozvoje informačního systému pro mládež v České republice* [online]. Praha, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2008. [cit. 2008-10-11].
< www.msmt.cz/mladez/koncepcni-materialy >
5. *Mládež v České republice na přelomu tisíciletí*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2003.
6. *Od Bukurešti k Lisabonu aneb vztah Evropy a světa k mládeži*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, odbor pro mládež, 1998.
7. PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A.: *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-569-5.
8. SOMR, M.: *Úvod do metodologie a metod výzkumu*. České Budějovice: Vlastimil Johanus Tiskárna, 2006. ISBN 80-239-8227-3.
9. Sdělení č. 104/1991 Sb. Federálního ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o právech dítěte.
10. Usnesení Rady EU ze dne 25. 11. 2003 o obecných cílech pro participaci a informovanost mladých lidí.
11. Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o společných cílech pro dobrovolné činnosti mládeže, 15. 11. 2004.
12. Usnesení vlády ČR ze dne 4. června 2007 č. 611 ke Koncepci státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013.
13. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. září 2004.

Internetové odkazy:

www.icm.cz

www.icmcr.cz

www.bud-in.cz

www.icmck.cz

www.icmtabor.cz

www.kraj-jihocesky.cz

www.mladezvakci.cz

www.nidm.cz

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Respondentem vyplněný dotazník

Příloha č. 3 – Seznam dokumentů použitých pro analýzu

Příloha č. 1 – Dotazník

Milí návštěvníci informačního centra,

obracíme se na Vás s žádostí o vyplnění následujícího anonymního dotazníku, který je součástí výzkumu na téma význam informačních center pro mládež ve vztahu k mimoškolním aktivitám.

Vámi zvolenou odpověď prosím zakřížkujte, u některých otázek uveďte stručnou odpověď.

1) Pohlaví:

žena muž

2) Věk:

do 15ti let 15-18 let 18-26 let více jak 26 let

3) Dokončené studium:

základní škola střední škola učiliště
 vyšší odborná škola vysoká škola jiné

Současné studium:

základní škola střední škola učiliště
 vyšší odborná škola vysoká škola jiné

Zaměstnání:

ano – uveďte Vaše současné zaměstnání:
 ne

4) Svůj volný čas nejčastěji trávím (vyberte max. 1 možnost):

sám
 s kamarády

5) Častěji trávím svůj volný čas:

- pravidelnou organizovanou volnočasovou aktivitou (zájmový kroužek, sportovní oddíl,...)
uveďte konkrétně jakou a kde:
- nepravidelnou organizovanou volnočasovou aktivitou - není nutná pravidelná účast, volně přístupná všem zájemcům (např. klub, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, volně přístupné akce pro děti a mládež)
uveďte konkrétní příklady:
- neorganizovanou (spontánní) volnočasovou aktivitou:
uveďte konkrétní příklady (př. sledování televize, četba, návštěva restaurace, hra na PC)
.....

6) Při výběru svých aktivit ve volném čase preferuji tyto informační zdroje (vyberte max. 3 možnosti):

škola
 rodiče
 kamarádi, přátelé
 partner, partnerka
 noviny, časopisy
 informační letáky

- informační centrum
- rádio
- televize
- internetové stránky
- jiné – uveďte jaké:

7) Informační centrum pro mládež navštěvuji (event. jsem navštívil):

- poprvé denně několikrát týdně
- 1x týdně 1x měsíčně příležitostně

8) Účel mých návštěv (event. mé první návštěvy) informačního centra pro mládež (vyberte max. 3 možnosti):

- poskytované informace (publikace, dokumentační středisko, ústní informace)
- poskytované služby
- nabídka volnočasových aktivit
- otevřený klub
- aktivity programu Mládež v akci (evropská dobrovolná služba, výměny a iniciativy mládeže)
- jiné – uveďte:

9) Požaduji informace z oblasti (vyberte libovolný počet možností):

- Vzdělávání v ČR a v zahraničí
- Práce a brigády v ČR a v zahraničí
- Cestování v ČR a v zahraničí
- Volný čas (kultura a zábava, volnočasové aktivity, přehled organizací nabízejících aktivity pro volný čas)
- Soutěže
- Sociálně patologické jevy
- Občan a stát
- Mládež v EU
- Eurodesk
- Europe direct
- Mezinárodní a národní organizace
- Informace z regionu

10) Využívám tyto nabízené služby (vyberte libovolný počet možností):

- internet
- kopírování, scanování
- práce na počítači bez připojení na internet
- tisk materiálů, zálohování dat
- profesní diagnostika COMDI
- prodej slevových karet pro studenty, mládež a učitele
- prodej přihlášek na VŠ a VOŠ
- odborné poradenství (pedagogika volného času, grantové poradenství, krizová pomoc a intervence, profesní a studijní poradenství)
- semináře a besedy ICM

Za vyplnění dotazníku Vám děkujeme.

Příloha č. 2 – Respondentem vyplněný dotazník

DOTAZNÍK

Milí návštěvníci informačního centra,
obracíme se na Vás s žádostí o vyplnění následujícího anonymního dotazníku, který je součástí výzkumu na téma význam informačních center pro mládež ve vztahu k mimoškolním aktivitám.

Vámi zvolenou odpověď prosím zakřížkujte, u některých otázek uveďte stručnou odpověď.

1) Pohlaví:

žena muž

2) Věk:

do 15ti let 15-18 let 18-26 let více jak 26 let

3) Dokončené studium:

základní škola střední škola učiliště
 vyšší odborná škola vysoká škola jiné

Současné studium:

základní škola střední škola učiliště
 vyšší odborná škola vysoká škola jiné

Zaměstnání:

ano – uveďte Vaše současné zaměstnání:
 ne

4) Svůj volný čas nejčastěji trávím (vyberte max. 1 možnost):

sám
 s kamarády

5) Častěji trávím svůj volný čas:

pravidelnou organizovanou volnočasovou aktivitou (zájmový kroužek, sportovní oddíl,...)

uveďte konkrétně jakou a kde: *hra na kytaru, tančování DDM*

nepravidelnou organizovanou volnočasovou aktivitou - není nutná pravidelná účast, volně přístupná všem zájemcům (např. klub, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, volně přístupné akce pro děti a mládež)

uveďte konkrétní příklady:

neorganizovanou (spontánní) volnočasovou aktivitou:

uveďte konkrétní příklady (př. sledování televize, četba, návštěva restaurace, hra na PC)

.....

6) Při výběru svých aktivit ve volném čase preferuji tyto informační zdroje (vyberte max. 3 možnosti):

škola
 rodiče
 kamarádi, přátelé
 partner, partnerka

- noviny, časopisy
- informační letáky
- informační centrum
- rádio
- televize
- internetové stránky
- jiné – uveďte jaké:

7) Informační centrum pro mládež navštěvují (event. jsem navštívil):

- poprvé
- denně
- několikrát týdně
- 1x týdně
- 1x měsíčně
- příležitostně

8) Účel mých návštěv (event. mé první návštěvy) informačního centra pro mládež (vyberte max. 3 možnosti):

- poskytované informace (publikace, dokumentační středisko, ústní informace)
- poskytované služby
- nabídka volnočasových aktivit
- otevřený klub
- aktivity programu Mládež v akci (evropská dobrovolná služba, výměny a iniciativy mládeže)
- jiné – uveďte:

9) Požadují informace z oblasti (vyberte libovolný počet možností):

- Vzdělávání v ČR a v zahraničí
- Práce a brigády v ČR a v zahraničí
- Cestování v ČR a v zahraničí
- Volný čas (kultura a zábava, volnočasové aktivity, přehled organizací nabízejících aktivity pro volný čas)
- Soutěže
- Sociálně patologické jevy
- Občan a stát
- Mládež v EU
- Eurodesk
- Europe direct
- Mezinárodní a národní organizace
- Informace z regionu

10) Využívám tyto nabízené služby (vyberte libovolný počet možností):

- internet
- kopírování, scanování
- práce na počítači bez připojení na internet
- tisk materiálů, zálohování dat
- profesní diagnostika COMDI
- prodej slevových karet pro studenty, mládež a učitele
- prodej přihlášek na VŠ a VOŠ
- odborné poradenství (pedagogika volného času, grantové poradenství, krizová pomoc a intervence, profesní a studijní poradenství)
- semináře a besedy ICM

Za vyplnění dotazníku Vám děkujeme.

Příloha č. 3 – Seznam dokumentů použitých pro analýzu

Certifikát kvality poskytovaných služeb ICM.

Informační brožura „Aktivity a služby pro děti a mládež v regionu Český Krumlov“.

Informační a prezentační CD ROM CPDM, o.p.s. Český Krumlov.

Informační soubor Mládež v Evropské unii – newsletter Eurodesku Informačního centra pro mládež Tábor.

Informatorium Informačního centra pro mládež Tábor.

Info Pas ICM Tábor.

Katalog levného ubytování Jihočeského kraje.

Katalog vybraných neziskových organizací Jihočeského kraje. S.D.M. – sdružení dětí a mládeže, 2003.

Práce v České republice – info brigády Tábor a okolí.

Práce v zahraničí – info krátkodobé pracovní příležitosti.

Program otevřeného klubu Informačního centra pro mládež Tábor.

Stanovy občanského sdružení Informační centrum pro mládež Tábor. Registrace Ministerstva vnitra č.j. VS/1-1/48777/01-R ze dne 7. 12. 2001.

Stanovy S.D.M. – sdružení dětí a mládeže. Registrace Ministerstva vnitra č.j. II/s-OS/1-25 409/94-R ze dne 26. 9. 1994.

Statut obecně prospěšné společnosti Centrum pro pomoc dětem a mládeži.

Výroční zpráva 2006, Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.

Výroční zpráva 2007, Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.

Výroční zpráva o činnosti ICM Tábor v roce 2007.

Výroční zpráva S.D.M. Sdružení dětí a mládeže České Budějovice 2005.

Výroční zpráva S.D.M. Sdružení dětí a mládeže České Budějovice 2007.

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích o zápisu Centra pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. do rejstříku obecně prospěšných společností pod značkou Firm 8762/96, Rg. O 13/1/16 ze dne 29. 1. 1997.